ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ[1]

Κυριάκος Δ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Τίτλος Πρώτος

1. Προσωπικά/περιουσιακά οικογενειακά δικαιώματα

Τα προσωπικά οικογενειακά δικαιώματα είναι : η αμοιβαία υποχρέωση των συζύγων προς συμβίωση (ΑΚ 1386), η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου από τους γονείς, τον επίτροπο κ.λπ. (ΑΚ 1518, 1606), η αμοιβαία υποχρέωση γονέων και τέκνων για βοήθεια, στοργή και σεβασμό (ΑΚ 1507) και παροχή υπηρεσιών (ΑΚ 1508) και το δευτερεύον δικαίωμα της επικοινωνίας γονέων και πάππων με τον ανήλικο κατιόντα (ΑΚ 1520).

Τα προσωπικά οικογενειακά δικαιώματα στρέφονται και κατά τρίτων, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να τα σέβονται και να μην τα προσβάλλουν. Κατά τούτο, τα δικαιώματα αυτά είναι απόλυτα[2]. Σε περίπτωση προσβολής τους, θα ζητηθεί η άρση της προσβολής και η παράλειψή της στο μέλλον[3]. Επομένως, ως προς την προσωρινή δικαστική προστασία τους και ως προς το ζήτημα, περί του εάν ισχύει ή όχι η ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4, λεκτέα τα ακόλουθα :

> Τα απόλυτα δικαιώματα, ισχύουν έναντι παντός (erga omnes)[4]**.** Ευθύς μόλις προσβληθούν από οποιονδήποτε τρίτον αυθαιρέτως και παρανόμως, τίκτουν αξίωση προς παύση της προσβολής τους και προς παράλειψή της στο μέλλον. Το απόλυτο δικαίωμα ισχύει στο διηνεκές, ενόσω δηλ. ο δικαιούχος του βρίσκεται στη ζωή. Κατά τη διάρκεια της ισχύος του τίκτεται, σύμφωνα με τον κατά νόμο προορισμό του αφενός αέναη αξίωση προς πάντα τρίτο, να μη το προσβάλλει αυθαιρέτως και παρανόμως και αφετέρου, αντιστοίχως, διαρκής υποχρέωση καθενός τρίτου να απέχει από την (αυθαίρετη και παράνομη) προσβολή του. Συνεπώς, τίκτεται διαρκής έννομη σχέση υπό το προεκτεθέν περιεχόμενο,

---

[1] Απόσπασμα από το βιβλίο μου «Η αρχή της μη ικανοποιήσεως της ασφαλιστέας αξιώσεως στο πεδίο του ιδιωτικού δικαίου. Το άρθρο 692 ΚΠολΔ. Δογματική και νομολογιακή προσέγγιση» (Εκδόσεις Σάκκουλα,Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2019).

[2] **Γαζής** στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Εισαγωγή στο οικογενειακό δίκαιο περιθ. αριθ. 97 και 100˙ **Δεληγιάννης** ΟικογΔ § 27 σελ. 44˙ **Μπαλής**, ΟικογΔ (έκδ. 1961) § 1 σελ. 5 και § 37 σελ. 63 επ.˙ **Μιχαηλίδης-Νουάρος** ΟικογΔ (Έκδ. Αφοι Π. Σάκκουλα 1964) § 7 (β) σελ. 11-12.

[3] **Γαζής**, ανωτ. περιθ. αριθ. 97˙ **Δεληγιάννης** ανωτ. § 27 σελ. 44.

[4] **Σημαντήρας** ΓενΑ 1980 περιθ. αριθ. 200 και 206 επ.˙ **Σούρλας** Απόλυτα δικαιώματα ΝοΒ 11 σελ. 305 επ.˙ **Παπαντωνίου** ΓενΑ (έκδ. 1983) § 41 Ι σελ. 192˙ **Απ. Γεωργιάδης** Το δικαίωμα, σε : «*Εισαγωγή στο αστικό δίκαιο*» (Επιμέλεια : Σταθόπουλου/Αυγουστιανάκη Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 1992) § 5 ΙΙΙ Α σελ. 198 επ.˙ **Ο Ιδιος** ΓενΑ (έκδ. 1996) περιθ. αριθ. 273˙ **Ο Ιδιος,** ΕμπρΔ τ. Ι (έκδ. 1991) § 3 περιθ. αριθ. 1-11˙ **Σπυριδάκης** ΓενΑ (έκδ. 1985) § 45 (α) σελ. 94 επ.˙ **Μπαλής** ΓενΑ (έκδ. 1961) § 27 (Α) σελ. 83 και § 30.

μεταξύ αφενός του φορέα του δικαιώματος και αφετέρου παντός τρίτου[5]. Δεν νοείται, συνεπώς, εξ ορισμού, με την προσωρινή θέση του σε λειτουργία, ικανοποίηση του απολύτου δικαιώματος, (παρά μόνο των αξιώσεων που γεννώνται μόλις προσβληθεί), αφού αυτό ισχύει, έστω και αν προσβληθεί από τρίτους[6]. Η ικανοποίηση όμως των αξιώσεων αυτών (οριστικώς ή προσωρινώς) δεν επιφέρει και κατάργηση του εν λόγω δικαιώματος, (όπως συμβαίνει στις ενοχικές αξιώσεις[7]), παρά ισχυροποίησή του, σύμφωνα με τον κατά νόμο προορισμό του, αφού επανέρχεται –όπως απαιτεί η έννομη τάξη– στην προ της προσβολής του κανονική κατάσταση[8]. Στη σχετική δίκη, που προκαλείται από την παράνομη προσβολή του ανωτέρω δικαιώματος, δεν κατάγεται προς εκδίκαση αυτό τούτο το εν λόγω δικαίωμα, παρά οι αξιώσεις που πηγάζουν από την προσβολή του[9], ενόψει του ότι αντικείμενο της δίκης δεν είναι αυτή καθεαυτή η έννομη σχέση (: το βιοτικό γεγονός), παρά η έννομη συνέπεια (: η αξίωση) που απορρέει από την προσβολή της[10].

Συνεπώς, η διαρκής έννομη σχέση –που τίκτει η ισχύς απολύτων δικαιωμάτων– επιτρέπει να ικανοποιηθεί προσωρινώς το αίτημα της οικείας αξιώσεως του δικαιούχου να παύσει η προσβολή του αντιστοίχου δικαιώματός του. Τούτο, διότι η προσωρινή (: μερική κατά χρόνο) ενεργοποίηση της εριζόμενης διαρκούς έννομης σχέσης, (δηλ. η προσωρινή πρόσδοση στον αιτούντα των δικαιωμάτων δικαιούχου απολύτου δικαιώματος, βάσει της οποίας διατάσσεται η προσωρινή παύση της προσβολής του πιθανολογηθέντος συστοίχου δικαιώματός του), δεν επιφέρει και ικανοποίηση του πληγέντος από την προσβολή –και ασφαλιστέου– απολύτου δικαιώματός του. Συνεπώς, δεν παραβιάζεται η ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4, παρά μόνον ικανοποιείται επιτρεπτώς η ένδικη αξίωση προς παύση της προσβολής του εν λόγω δικαιώματος του δανειστή[11].

---

5. **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 692 § 5.1.3 σελ. 139 και § 5.6 σελ. 154˙ **Γεωργίου** Προσωρινή δικαστική προστασία επί ταυτόχρονης προσβολής της νομής και της κυριότητας, ΑρχΝομ 48 (1997) § Γ. 4.3. σελ. 292˙ **Ο Ιδιος** Συνέπειες της προσβολής της φυσικής εξουσίασης επί του πράγματος (Προσωρινή δικαστική προστασία της νομής και της κυριότητας) «Ασφαλιστικά μέτρα²» § 2.1.2.1 υποσημ. 9 σελ. 477 και στην ΕλλΔνη 34/1993 σελ. 1429 επ. (στην § 2.1.2.1.)˙ **Ο Ιδιος** Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της Δ. 24 (1993) σελ. 398 επ. (στην § 1.12.1 και υποσημ. αριθ. 36, 37) και σε : *Γεωργίου*, «Ασφαλιστικά μέτρα» (έκδοση 2η) § 1.12.1 σελ. 494-495 και εκεί υποσημ. αριθ. 36, 37 σελ. 495˙ ΜΠρΧαλκίδας 595/1991 Δ. 23,264˙ ΜΠρΧαλκίδας 621/1991, αδημ.

6. **Σημαντήρας** ανωτ. περιθ. αριθ. 238˙ **Απ. Γεωργιάδης** ΕμπρΔ τ. Ι (έκδ. 1991) § 7 περιθ. αριθ. 10, 11˙ **Μπαλής** ΓενΑ (1961) § 133 αριθ. 3.

7. **Σημαντήρας** ανωτ. περιθ. αριθ. 238.

8. **Σημαντήρας** ανωτ. περιθ. αριθ. 238.

9. **Γεωργίου** Προσωρινή δικαστική προστασία επί ταυτόχρονης προσβολής της νομής και της κυριότητας ΑρχΝομ ΜΗ (48/1994) § Γ. 4.3 σελ. 292˙ **Ο Ιδιος** Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της Δ. 24 σελ. 398 επ. και ιδίως § 1.4.5.1.˙ ΜΠρΧαλκίδας 585/1991 Δ. 23,264˙ ΜΠρΧαλκίδας 621/1991, αδημ.

10. **Μπέης** Το αντικείμενο της πολιτικής δίκης Δ. 21 σελ. 3 επ. και ιδίως § 10.2. σελ. 31 επ.˙ **Παναγόπουλος** Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα 1985 § 422 σελ. 51 επ.˙ ΕφΝαυπλ 641/1995, αδημ.

11. **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 692 § 5.1.3 σελ. 139 και § 5.6 σελ. 154˙ **Γεωργίου** Προσωρινή δικαστική προστασία επί ταυτόχρονης προσβολής της νομής και της κυριότητας ΑρχΝομ 48 (1997) § Γ. 4.3. σελ. 292˙ **Ο Ιδιος** Συνέπειες της προσβολής της φυσικής εξουσίασης επί του πράγματος (Προσωρινή δικαστική προστασία της νομής και της κυριότητας), «Ασφαλιστικά μέτρα²» § 2.1.2.1 υποσημ. 9 σελ. 477 και στην ΕλλΔνη 34/1993 σελ. 1429 επ. (στην § 2.1.2.1.)˙ **Ο Ιδιος** Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της Δ. 24 (1993) σελ. 398 επ. (στην § 1.12.1 και υποσημ. αριθ. 36, 37) και σε :

Τα προσωπικά οικογενειακά δικαιώματα, όταν προσβάλλονται, τίκτουν τις οικείες αξιώσεις του δικαιούχου απέναντι στον υπόχρεο, προς συμμόρφωση του τελευταίου στο περιεχόμενό τους (ΑΚ 247, αναλόγως). Εμφανίζουν όμως ιδιορρυθμίες.

Ειδικότερα :

(α) Δικαιώματα εκ της μνηστείας (ΑΚ 1346 § 1)

Η αξίωση που απορρέει από τη μνηστεία προς τέλεση του γάμου δεν είναι αγώγιμη και συνεπώς δεν προστατεύεται ούτε και προσωρινώς, δηλαδή με λήψη ασφαλιστικού μέτρου, διότι προς τούτο απαιτείται να υφίσταται νόμω βάσιμη ασφαλιστέα αξίωση[12].

(β) Δικαιώματα εκ της γονικής μέριμνας και της επιτροπικής εξουσίας (ΑΚ 1510 επ. 1589 επ.)

Οι αξιώσεις του γονέα και του επιτρόπου απέναντι στο ανήλικο τέκνο να συμμορφωθεί με τις εντολές και τις απαγορεύσεις του δεν είναι αγώγιμες, αλλά ασκούνται με τη λήψη σωφρονιστικών μέτρων κ.λπ.Επομένως, ούτε και ως προς τις αξιώσεις αυτές χωρεί λήψη ασφαλιστικών μέτρων.

(γ) Δικαιώματα εκ των ΑΚ 1507 και 1508

Οι αξιώσεις εκ των άρθρων 1507 και 1508 ΑΚ δεν είναι αγώγιμες[13]. Επομένως, ως προς τις αξιώσεις αυτές δεν γίνεται λόγος ούτε και για δυνατότητα λήψης ασφαλιστικών μέτρων, αφού αυτή προϋποθέτει αγώγιμη αξίωση.

(δ) Δικαίωμα προς συμβίωση των συζύγων (ΑΚ 1386)

Η αξίωση προς συμβίωση των συζύγων είναι μεν αγώγιμη, όμως δεν εκτελείται αναγκαστικώς (ΚΠολΔ 946 § 2). Ο μη συμμορφούμενος με την σχετική υποχρέωσή του σύζυγος θα υποστεί μόνον τις συνέπειες του ουσιαστικού δικαίου (διακοπή διατροφής, αγωγή διαζυγίου κ.λπ.)[14]. Επομένως, ούτε και επί της αξιώσεως αυτής χωρούν ασφαλιστικά μέτρα.

(ε) Δικαίωμα προς επικοινωνία του ανιόντος με το τέκνο (ΑΚ 1520)

Γεωργίου «Ασφαλιστικά μέτρα» (έκδοση 2η) § 1.12.1 σελ. 494-495 και εκεί υποσημ. αριθ. 36, 37 σελ. 495˙ ΜΠρΘεσ 11025/2014 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ και Αρμ. 2014,1661˙ ΜΠρΠειρ 41435/1999 ΕλλΔνη 2001,249˙ ΜΠρΧαλκίδας 595/1991 Δ. 23,264˙ ΜΠρΧαλκίδας 621/1991 αδημ.

[12] Το νόμω βάσιμο της ασφαλιστέας αξιώσεως είναι sine qua non προϋπόθεση για να παρασχεθεί στον δικαιούχο προσωρινή δικαστική προστασία (Βλ. προχείρως **Βερνάρδο** Πολιτική Δικονομία σελ. 1137).

Από την πλουσιότατη επί του ζητήματος αυτού παγιωμένη ήδη νομολογία, βλ. τελευταίως τις αποφάσεις : ΜΠρΖακ 622/2010 ΕφΑΔ 2011,339˙ ΜΠρΧαλκ 993/2006 Αρμ. 2007,1378˙ ΜΠρΘεσ 9697/2003 Αρμ. 2005,860˙ ΜΠρΑθ 5217/1999 Δ. 30,759˙ ΜΠρΑθ 35061/1998 Αρμ. 53,983).

[13] **Γαζής** στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου Εισαγωγή στο οικογενειακό δίκαιο περιθ. αριθ. 109˙ **Απ. Γεωργιάδης** στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου υπό το άρθρο 1507 περιθ. αριθ. 11 και υπό το άρθρο 1508 περιθ. αριθ. 13˙ **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** ΟικογΔ τ. ΙΙβ' (Εκδόσεις Σάκκουλα Θεσσαλονίκη 1990) § Τρίτο Κεφάλαιο § ΙΙΙ 1 σελ. 11˙ **Κουμάντος** ΟικογΔ τ. ΙΙ (έκδ. 1989) σελ. 161.
Αντιθέτως **: Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 735 § 3.3 (α) σελ. 888-889.

[14] **Μπρίνιας** Αναγκαστική εκτέλεσις[2] § 223 σελ. 621˙ **Γαζής**, ανωτ. περιθ. αριθ. 95.

Το δικαίωμα επικοινωνίας των ανιόντων με το τέκνο ασφαλίζεται προσωρινά (ΚΠολΔ 731, 735 στο τέλος), με προσωρινή ενεργοποίησή του[15], κατ' επιταγή του νόμου. Συνακολούθως, εν προκειμένω η ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4 αργεί, ex lege.

(στ) Δικαίωμα προς αποχώρηση του συζύγου από την οικογενειακή στέγη (ΑΚ 1393).

Η αξίωση του ενός συζύγου προς παραχώρηση της χρήσης της οικογενειακής στέγης αποκλειστικά σε αυτόν με ταυτόχρονη αποχώρηση του άλλου, ασφαλίζεται προσωρινώς με προσωρινή ενεργοποίησή της κατά νομοθετική επιταγή (ΚΠολΔ 735 εδάφ. β΄ περίπτ. 1) και συνεπώς η ΚΠολΔ 692 § 4 είναι ανεφάρμοστη[16].

(*ζ) Δικαίωμα προς προσωρινή επιδίκαση στον ένα σύζυγο των κινητών του συζυγικού οίκου (ΑΚ 1394)*

Το δικαστήριο, σε περίπτωση διασπάσεως της έγγαμης συμβιώσεως, διατάζει την προσωρινή επιδίκαση των κινητών της κυριότητας του ενός συζύγου στον άλλον, όταν είναι στον τελευταίο απαραίτητα για την χωριστή εγκατάστασή του[17]. Η σχετική ασφαλιστέα αξίωσή του στηρίζεται στην ΑΚ 1394 εδάφ. α΄. Και στην περίπτωση λοιπόν αυτή η ΚΠολΔ 692 § 4 είναι, κατά νομοθετική βούληση, ανεφάρμοστη (ΚΠολΔ 735 εδάφ. β΄ περίπτ. 2).

(η) Δικαίωμα προς δικαστική κατανομή των κινητών του συζυγικού οίκου (ΑΚ 1395)

Το δικαστήριο, σε περίπτωση διασπάσεως της έγγαμης συμβιώσεως, διατάζει τη δικαστική κατανομή των κινητών που ανήκουν και στους δύο συζύγους, όταν αυτοί δεν συμφωνούν στην εκούσια κατανομή (ΑΚ 1395). Η ΚΠολΔ 692 § 4 ούτε και στην εν λόγω περίπτωση εφαρμόζεται, διότι το άρθρο 735 εδάφ. β΄ περίπτ. 2 του ίδιου Κώδικα, (που αποτελεί ειδικότερη εκδήλωση της ΚΠολΔ 732[18]), επιτρέπει στο δικαστήριο να ενεργοποιήσει προσωρινώς την ένδικη έννομη σχέση και να διατάξει την προσωρινή παραχώρηση στον ένα σύζυγο, κινητών του συζυγικού οίκου, τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα και στους δύο[19].

---

[15] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 732 § 3.32 σελ. 821.

[16] Βλ. όμως **Μπέη** (ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 732 § 3.24 σελ. 818) ο οποίος θεωρεί πως η αξίωση αυτή του ενός των συζύγων είναι δεκτική προσωρινού καθορισμού της με δικαστική απόφαση κατά το άρθρο 732 ΚΠολΔ, (όχι επειδή υφίσταται για το ζήτημα αυτό ρητή νομοθετική ρύθμιση, δυνάμει της οποίας αργεί η απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4, παρά) επειδή με το ασφαλιστικό αυτό μέτρο δεν δημιουργείται αμετάκλητη κατάσταση, ανεπίδεκτη ανατροπής με την οριστική απόφαση που θα εκδοθεί μεταγενεστέρως στα πλαίσια της οικείας κύριας δίκης.

[17] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 735 § 3.2 (β) σελ. 885-886.

[18] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 732 § 3.32 σελ. 821.

[19] **Μπέης**, αμέσως ανωτ.˙ Βλ.και τον **ίδιο**, ανωτ. υπό το άρθρο 732 § 3.23 σελ. 817-818.

(θ) Δικαίωμα προσδιορισμού του τρόπου χρήσης της συζυγικής στέγης και των επίπλων/σκευών της από τους συζύγους

Το δικαστήριο ορίζει προσωρινώς, (: ως ασφαλιστικό μέτρο), τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε σύζυγος θα χρησιμοποιεί το ακίνητο όπου το ζεύγος διαμένει ή τα έπιπλα και σκεύη που χρησιμοποιούν από κοινού (ΚΠολΔ 735 εδάφ. β΄ περίπτ. 3), και

(ι) Δικαίωμα για προσωρινή ανάθεση της γονικής μέριμνας του ανηλίκου τέκνου στον ένα σύζυγο

Το δικαστήριο ορίζει τον γονέα στον οποίο ανήκει προσωρινώς η άσκηση της γονικής μέριμνας του ανηλίκου τέκνου ή αφαιρεί προσωρινά από τους γονείς την άσκηση της γονικής μέριμνας εν όλω ή εν μέρει (ΚΠολΔ 735 εδάφ. β΄ περίπτ. 4)[20]. Παρέπεται συνεπώς ότι και στις ανωτέρω περιπτώσεις, υπό τα στοιχεία (θ) και (ι), είναι ανεφάρμοστη η ΚΠολΔ 692 § 4, κατά νομοθετική επιταγή.

2. Περιουσιακά οικογενειακά δικαιώματα (σχετικά, ενοχικά)

Τα περιουσιακά οικογενειακά δικαιώματα είναι: η αμοιβαία συμβολή των συζύγων στις οικογενειακές ανάγκες (ΑΚ 1389, 1390), η διατροφή (ΑΚ 1391, 1392, 1442 επ., 1485 επ.), η συμμετοχή στα συζυγικά αποκτήματα (ΑΚ 1400 επ.), τα δικαιώματα από την επιλογή της κοινοκτημοσύνης (ΑΚ 1403 επ.), τα δικαιώματα από τη λύση της μνηστείας (ΑΚ 1347, 1348), τα δικαιώματα από τη διοίκηση της περιουσίας του τέκνου από τους γονείς (ΑΚ 1510 § 1) ή τον επίτροπο (ΑΚ 1611 επ.).

Τα περιουσιακά οικογενειακά δικαιώματα είναι κατ' αρχήν σχετικά (όταν προσβάλλονται από τον υπόχρεο, σύζυγο, ανιόντα ή κατιόντα) και ενοχικά[21]. Επομένως, θα ισχύσουν ως προς αυτά, αφενός οι ειδικοί κανόνες του ενοχικού δικαίου, που ρυθμίζουν 1) το είδος της παροχής από μέρους του υποχρέου (αν δηλ. η παροχή αυτή θα είναι χρηματική ή in naturam) και 2) τις συνέπειες από τη μη εκπλήρωσή τους[22] και αφετέρου θα ισχύσουν τα ακόλουθα, εν σχέσει προς το εφαρμόσιμο ή μη της ρήτρας της ΚΠολΔ 692 § 4 στις εν λόγω ενοχικές αξιώσεις[23] :

---

[20] **Μπέης,** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 732 § 3.32 σελ. 821.

[21] **Γαζής** ανωτ. περιθ. αριθ. 101 και 110˙ **Μιχαηλίδης-Νουάρος** ΟικογΔ (έκδ. 1964) § 7 (β) σελ. 12˙ **Δεληγιάννης** ΟικογΔ § 28 σελ. 45.

[22] Βλ. **Γαζή** ανωτ. περιθ. αριθ. 101.

[23] Βλ. ειδικώς επί της αξιώσεως του ενός συζύγου στα συζυγικά αποκτήματα του άλλου, τις μελέτες μου: «*Οι αξιώσεις των ΑΚ 1400, 1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία τους*» (ΕλλΔνη 33, σελ. 1397 επ.) και «*Προβλήματα στην προσωρινή δικαστική προστασία των αξιώσεων συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα*» (ΕλλΔνη 37, σελ. 275 επ.).

Βλ. επίσης : **Αστ. Γεωργιάδη** Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα επί διαστάσεως των συζύγων (ΑΚ 1400 § 2) (Αρμ. ΜΘ σελ. 573 επ. και ιδίως § II 6 σελ. 580)˙ **Νικολόπουλο** Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα των συζύγων (έκδ. 1993)˙ **Σταθέα** Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (έκδ.

Η αξίωση του δανειστή προς αποζημίωση, λόγω ανώμαλης εξελίξεως της εκ συμβάσεως ενοχής, ως χρηματική, προστατεύεται προσωρινώς – εφ΄ όσον συντρέχει και επικείμενος κίνδυνος, με την προρρηθείσα έννοια - με τα προσήκοντα ασφαλιστικά μέτρα της προσημειώσεως υποθήκης, συντηρητικής κατασχέσεως και εγγυοδοσίας, διά των οποίων δεν επέρχεται εξ ορισμού ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος, επειδή με τα μέτρα αυτά απλώς διασφαλίζεται η δραστικότητα της μελλοντικής αναγκαστικής εκτελέσεως, όταν ο δανειστής θα αποκτήσει εκτελεστό τίτλο [24].

3. Διαπλαστικά οικογενειακά δικαιώματα

Διαπλαστικά δικαιώματα απαντώνται και στο οικογενειακό δίκαιο. Άλλοτε με αυτά ιδρύεται έννομη σχέση κι άλλοτε αίρεται η σχέση αυτή (βλ. αντιστοίχως στις ΑΚ 1475 επ. και 1413, 1467 επ., 1477 επ., 1567, 1572)[25]. Η προσωρινή διάπλαση δεν μπορεί να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο (και συγκεκριμένως, ως προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως – ΚΠολΔ 732), επειδή συνιστά απαγορευμένη ικανοποίηση του ασφαλιστέου διαπλαστικού δικαιώματος (ΚΠολΔ 692 § 4)[26]. Όμως, τούτο δεν σημαίνει και ότι ο δικαιούχος του δικαιώματος αυτού στερείται προσωρινής δικαστικής προστασίας. Αρκεί, με την προστασία αυτή να μην συντελείται η – επιδιωκόμενη με την αντίστοιχη αγωγή - διάπλαση[27].

Ειδικότερα :

Τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 1469 ΑΚ δικαιούνται να προσβάλουν την ιδιότητα τέκνου ως γνησίου (ΑΚ 1467), δηλαδή ως μη γενημμένου εν γάμω ούτε και εκ του γάμου (ΑΚ 1465). Το διαπλαστικό αυτό δικαίωμα ειδικώς του συζύγου της μητέρας του τέκνου, προστατεύεται και προσωρινώς με το ασφαλιστικό μέτρο της προσωρινής ρυθμίσεως της καταστάσεως (ΚΠολΔ 732) και ειδικότερα με την προσωρινή αναστολή της υποχρεώσεως διατροφής του τέκνου από τον αιτούντα[28].

Περαιτέρω, η μητέρα και το τέκνο έχουν το διαπλαστικό δικαίωμα να ζητήσουν τη δικαστική αναγνώριση της πατρότητάς του. Το ίδιο δικαίωμα έχει ο

1989)˙ **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα ΕλλΔνη 29 σελ. 1319 επ.˙ **Σταθόπουλο** στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου υπό τα άρθρα 1400-1402 περιθ. αριθ. 46.

[24] **Μπέης** Η σύγχρονη προβληματική της προσωρινής δικαστικής προστασίας Δ. 2003 § 2 (α/1) σελ. 739.

[25] **Γαζής** ανωτ. περιθ. αριθ. 108˙ **Δεληγιάννης** ανωτ. § 25 σελ. 42-43.

[26] **Μπέης** Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον Κώδικα ΠολΔικ, σε : «*Η δραστικότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας*» (έκδ. Δίκαιο & Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλλας 1995) § 5.2.1 σελ. 163 επ.˙ **Ο ίδιος** Γνμδ Δ. 14 σελ. 66 επ.˙ **Ο ίδιος** Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας (έκδ. 1980) § 14.2 σελ. 121˙ ΜΠρΑθ 16413/1982 ΕλλΔνη 23,722˙ ΜΠρΠειρ 479/1982 ΝΔικ 28,303˙ ΜΠρΑθ 15647/1982 Δ. 15,145 με σημ.˙ ΜΠρΝαυπλ 264/1982 ΔΕΝ 38,850, ΕΕργΔ 41,606˙ ΜΠρΑθ 2787/1974 Δ. 6,296˙ ΜΠρΑθ 5611/1981 Δ. 12,335 με σημ. *Μπέη* και ΝοΒ 29,734˙ ΜΠρΒερ 78/1974 ΑρχΝ ΚΕ,449˙ ΜΠρΑθ 2772/1971 Δ. 2,782 με σημ.

[27] **Μπέης** Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον ΚΠολΔ ανωτ. § 5.2.2 σελ. 164˙ **Ο ίδιος** Γνμδ Δ. 14 σελ. 66 επ.

[28] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 732 § 3.28 σελ. 819.

πατέρας, καθώς και ο πάππος και η μάμμη της πατρικής γραμμής, (σε περίπτωση θανάτου του ή όταν δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα), εάν η μητέρα αρνείται να συναινέσει σε εκούσια αναγνώριση της πατρότητας του τέκνου (ΑΚ 1479 § 1). Το ανωτέρω διαπλαστικό δικαίωμα προστατεύεται και προσωρινώς με το ασφαλιστικό μέτρο της προσωρινής ρυθμίσεως της καταστάσεως (ΚΠολΔ 732) και ειδικότερα με προσωρινή υποχρέωση του καθ' ου να διατρέφει το τέκνο (ΑΚ 1502). Το δικαστήριο έχει την εξουσία να επιβάλει και κάθε άλλο προσωρινό μέτρο που κρίνει σκόπιμο[29], όπως λόγου χάριν να υποχρεώσει τον καθ' ου να διεξάγει προσωρινώς τις επείγουσες πράξεις επιμέλειας του προσώπου του και διαχειρίσεως της περιουσίας του

Εξ άλλου, κατά την ΑΚ 1477, το τέκνο και σε περίπτωση θανάτου του, οι κατιόντες του, δικαιούνται να προσβάλουν την εκούσια αναγνώρισή του από τον πατέρα ή τους συγγενείς του (ΑΚ 1476). Το εν λόγω δικαίωμα προσβολής της εκούσιας αναγνωρίσεως τέκνου προστατεύεται και προσωρινώς. Το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο είναι η προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως (ΚΠολΔ 732) και ειδικότερα η προσωρινή απαγόρευση στον αναγνωρίσαντα να ασκεί πράξεις επιμέλειας του προσώπου του τέκνου και διαχειρίσεως της περιουσίας αυτού[30].

Τέλος, αφενός ο θετός γονέας και αφετέρου το θετό τέκνο έχουν διαπλαστικό δικαίωμα να ζητήσουν με αγωγή της λύση της υιοθεσίας (ΑΚ 1572). Το δικαίωμα αυτό προστατεύεται και προσωρινώς. Προσωρινή λύση της υιοθεσίας δεν επιτρέπεται, διότι θα αποτελεί απαγορευμένη ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος (ΚΠολΔ 692 § 4). Επί προσφυγής του τέκνου στο δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων, προσήκον ασφαλιστικό μέτρο είναι η προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως (ΚΠολΔ 732) και ειδικότερα λ.χ. η ανάθεση σε άλλον της επιμέλειας του προσώπου και της περιουσίας του αιτούντος[31].

Όλα ανεξαιρέτως τα ασφαλιστικά αυτά μέτρα δεν προσβάλλουν την απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4.

---

[29] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 732 § 3.30 σελ. 819.

[30] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 732 § 3.29 σελ. 819-820.

[31] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 732 § 3.33 σελ. 821.

Τίτλος Δεύτερος

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΞΙΩΣΕΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΖΥΓΙΚΩΝ ΑΠΟΚΤΗΜΑΤΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλεξανδροπούλου, Η περιουσιακή επαύξηση ως προϋπόθεση της αξιώσεως συμμετοχής στα αποκτήματα (στην Επιστημονική Επετηρίδα Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης έτους 1989, σελ. 93 επ.). **Αντωνοπούλου,** Ο θεσμός της «συμμετοχής στα αποκτήματα στις σχέσεις των συζύγων» από το γάμο (άρθρα 1400-1402), (στο ΝοΒ 31, σελ. 1513 επ.). **Βαθρακοκοίλης,** υπό τα άρθρα 1400-1042, [στο «*Αναλυτική ερμηνεία- νομολογία ΑΚ*» (έκδ. 1989)].**Γαζής,** Το νέο οικογενειακό δίκαιο –Τα προβλήματα (έκδ. 1985). **Γεωργίου,** Η αξίωση των ΑΚ 1400, 1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία της, [σε : Γεωργίου, «*Ασφαλιστικά μέτρα. Προσωρινή δικαστική προστασία αξιώσεων ιδιωτικού δικαίου. Σχολιασμένη νομολογία – Μελέτες – Γνωμοδοτήσεις*» (έκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015) και στην Ελλ-Δνη 33/1992, σελ. 1397 επ.]. **Ο ίδιος,** Προβλήματα στην προσωρινή δικαστική προστασία των αξιώσεων συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα, [στο «*Ασφαλιστικά μέτρα. Προσωρινή δικαστική προστασία αξιώσεων ιδιωτικού δικαίου. Σχολιασμένη νομολογία – Μελέτες – Γνωμοδοτήσεις*» (έκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015) και στην Ελλ-Δνη 37/1996, σελ. 275 επ.]. **Ο ίδιος,** Συζυγικά αποκτήματα : οριστική και προσωρινή δικαστική προστασία του δικαιούχου συζύγου (Ενημερωτικό σημείωμα, υπό την ΜΠρΘεσ 1295/2016 Ελλ-Δνη 57/1143). **Διαμαντόπουλος,** Η συμβολή του δικαιούχου συζύγου στην επαύξηση της περιουσίας του υποχρέου, ως προϋπόθεση της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα (Η προβληματική από τη σκοπιά του δικονομικού δικαίου) (στην Ελλ-Δνη 34, σελ. 500 επ.).**Ευαγγελίδου-Τσικρικά,** Η εξασφάλιση της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα, [στο «*Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*», (Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Οικογενειακού Δικαίου, έκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σελ. 67 επ.)]. **Ζερβογιάννη,** Η παροχή πληροφοριών για τα αποκτήματα των συζύγων, [στο «*Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*», (Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Οικογενειακού Δικαίου, έκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σελ. 25 επ.)]. **Κουμάντος**, Διαχρονικό δίκαιο της συμμετοχής στα αποκτήματα, (στην Ελλ-Δνη 26, σελ. 153 επ.).**Κοτζάμπαση,** Σχετικά με τον χρόνο υπολογισμού της τελικής περιουσίας στην αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα και τη συμβολή του δικαιούχου με οικιακή εργασία, [στο «*Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*», (Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Οικογενειακού Δικαίου, έκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σελ. 45 επ.)]. **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη,** Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (στην Ελλ-Δνη 29, σελ. 1319 επ.). **Η ίδια,** Το οικογενειακό δίκαιο στην πράξη, [τ. Ι (έκδ. 1988), σελ. 113 επ.]. **Κουτσουλέλος,** Η παροχή πληροφοριών για τα αποκτήματα των συζύγων. Ορισμένες σκέψεις και παρατηρήσεις στη διάταξη του άρθρου 1445 ΑΚ, [στο «*Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*», (Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Οικογενειακού Δικαίου, έκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σελ. 57 επ.)]. **Κουτσουράδης**, Το νόμιμο σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων. Η περιουσιακή αυτοτέλεια με αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα, (στο ΔκΠ 1983, σελ. 188 επ.). **Λέκκας,** Ζητήματα από τον υπολογισμό της αύξησης της περιουσίας κατά το άρθρο 1400 ΑΚ. Ιδίως ο χρόνος γέννησης τη αξίωσης στα αποκτήματα, [στο «*Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*», (Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Οικογενειακού Δικαίου, έκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σελ. 9 επ.)]. **Ο ίδιος,** Εισαγωγικές παρατηρήσεις στα άρθρα 1400-1402 ΑΚ, [στο «*Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα*», τ. ΙΙ (έκδ. 2013), σελ. 659 επ.]. **Ο ίδιος,** στο «*Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα*», [τ. ΙΙ (έκδ. 2013), υπό το άρθρα 1400-1402, σελ. 661 επ.]. **Ο ίδιος,** Προς διεύρυνση της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα κατά τον Αστικό Κώδικα, [στο ΝοΒ 2011, σελ. 264 επ. και στο Αφιέρωμα στην Ισμήνη Ανδρουλιδάκη-Δημητριάδη, (έκδ. 1986), σελ. 1026 επ.]. **Λιβάνης**, Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα και κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος συζύγου, (στο ΝοΒ 34, σελ. 1026 επ.). **Νικολόπουλος Γεώργ.,** Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (έκδ. 1993). **Ο ίδιος,** Νομολογιακές εξελίξεις στα αποκτήματα των συζύγων (έκδ. 2004). **Ο ίδιος,** Διάθεση περιουσιακών στοιχείων που εξαιρούνται από την αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα κατά το άρθρο 1400 § 3 ΑΚ (στα ΧρονΙδΔικ 2011, σελ. 255 επ.).

Νικολόπουλος Παν., Αδικαιολόγητος πλουτισμός, εξασφάλιση αξιώσεων συμμετοχής στα αποκτήματα, αοριστία αγωγής, δωρεές μεταξύ συζύγων και αποζημίωση χρήσης οικογενειακής στέγης, [στο «*Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*», (Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Οικογενειακού Δικαίου, έκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σελ. 49 επ.)]. **Ο ίδιος,** Είναι η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα μορφή αδικαιολόγητου πλουτισμού **;** (στις ΕφΑΔ 2013, σελ. 303 επ.). **Ματθίας,** Η διαχρονική εφαρμογή της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα, [στην Ελλ-Δνη 26 σελ. 616 επ. και στον Τιμητικό Τόμο Μιχαηλίδη-Νουάρου, τ. Β΄ (έκδ. 1987), σελ. 271 επ]. **Παναγόπουλος**, Δικαίωμα ουσιαστικού δικαίου για ασφαλιστικά μέτρα στα αποκτήματα (ΑΚ 1402 και 1262.4), [στο «*Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*», (Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Οικογενειακού Δικαίου, έκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σελ. 107 επ.)]. **Πανόπουλος**, υπό τα άρθρα 1400-1402, [σε Καράκωστα ΑΚ, Ερμηνεία-Σχόλια-Νομολογία, τ. 8Α (Οικογενειακό δίκαιο), (έκδ. 2011)]. **Παπαδάκης,** Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (έκδ. 2010). **Παπαδημητρίου**, Αποκτήματα, ενοχική όμως πάντα χρηματική η αξίωση΄ τρόπος υπολογισμού του αποκτήματος (αυξήσεως)΄ τρόπος αναγωγής σε χρήμα΄ δικονομική θέση τω διαδίκων σε περίπτωση αγωγής υπερβαίνουσας το τεκμήριο, περιοριζόμενης στο τεκμήριο (1/3) ή υπολειπόμενης του τεκμηρίου (στην Ελλ-Δνη 1998, σελ. 507 επ.). **Παπαδοπούλου-Κλαμαρή,** Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα. Δωρηθέντα κληρομηθέντα και κληροδοτηθέντα στους συζύγους. Αύξηση της αξίας, εισόδημα και αντάλλαγμα από αυτά, [στο «*Το οικογενειακό δίκαιο στον 21ο αιώνα – από τις συγκυριακές στις δομικές αλλαγές*», (έκδ. 2012)]. **Παπαζήση**, Κριτική της ρύθμισης της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα, [στο «*Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*», Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Οικογενειακού Δικαίου, έκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σελ. 61 επ.)]. **Παπαχρίστου**, Η παραίτηση από την αξίωση στα αποκτήματα (στα ΧρονΙδΔικ 2001, σελ. 577 επ.). **Σιδηρόπουλος**, Η συντηρητική κατάσχεση ως ασφαλιστικό μέτρο της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα, (στον Αρμ. 1997, σελ. 475 επ.). **Σκουλούδης**, Συζυγικαί σχέσεις και οικονομικαί συνέπειαι μετά την έκδοσιν του ν. 1329/1983, (έκδ. 1984). **Σταθέας,** Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (έκδ. 1989). **Σταθόπουλος**, στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, υπό τα άρθρα 1400-1402, σελ. 287 επ. **Ο ίδιος,** Αυτούσια ή χρηματική η απόδοση των αποκτημάτων – ΑΚ 1400, (στο ΚριτΕ 1998, σελ. 249 επ.). **Τσαντίνης,** Η αοριστία της αγωγής συμμετοχής στα αποκτήματα, [στο «*Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*», Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Οικογενειακού Δικαίου, έκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σελ. 83 επ.)]. **Τσέλιου,** Πώς και γιατί η οικογενειακή διαμεσολάβηση διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των συζύγων για τα περιουσιακά τους στοιχεία και κατ' αποτέλεσμα οδηγεί σε σύντομη, κοινά αποδεκτή και οριστική διευθέτηση των σχετικών διαφορών τους, [στο «*Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*», (Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Οικογενειακού Δικαίου, έκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σελ. 55 επ.). **Χατζηαντωνίου,** Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα και οι προϋποθέσεις παροχής ασφάλειας κατ' άρθρο 1400 ΑΚ με λήψη ασφαλιστικών μέτρων (στην ΕφΑΔ 2013, σελ. 23 επ.)

Διάγραμμα ύλης

Ι. ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΕΑΣ ΑΞΙΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ ΣΥΖΥΓΟΥ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΟΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ

ΙΙ. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α. Δικαίωμα ολοκληρωμένο και ατελές΄ η ασφαλιστέα αξίωση εκ της ΑΚ 1400 § 1 είναι ανολοκλήρωτη προ της επελεύσεως των προϋποθέσεων που θέτει η διάταξη αυτή΄ δικαίωμα προσδοκίας του δικαιούχου συζύγου

Β. Νόμιμη βάση για την προσωρινή δικαστική προστασία του δικαιούχου συζύγου, ενόσω η αξίωσή του αυτή δεν είναι ολοκληρωμένη

Γ. Νοείται δογματικώς προσωρινή ασφάλιση της απαιτήσεως εκ της ΑΚ 1402 **;**

Δ. Επίμετρο : Ανάγκη απεγκλωβισμού των ασφαλιστικών μέτρων από την ασφαλιστέα αξίωση **;**

****

Ι. Το είδος της ασφαλιστέας αξιώσεως του δικαιούχου συζύγου και ο τρόπος της οριστικής και προσωρινής προστασίας της

Ως προς τη δυνατότητα προσωρινής προστασίας των αξιώσεων του ενός συζύγου, οι οποίες απορρέουν από τα συζυγικά αποκτήματα του άλλου (ΑΚ 1400 επ.) και εν σχέσει πάντοτε προς το ζήτημα εάν η προσωρινή αυτή προστασία προσβάλλει ή όχι την απαγόρευση ικανοποιήσεως του ασφαλιστέου δικαιώματος, που θεσμοθετεί η ΚΠολΔ 692 § 4, σημειώνονται τα ακόλουθα:

1. Κρίσιμοι παράμετροι για τις λύσεις που προσήκουν στο προκείμενο ζήτημα είναι : *(α)* η φύση της αξιώσεως εκ της ΑΚ 1400 (: δηλ. αν αυτή είναι ενοχική ή εμπράγματη) και *(β)* το είδος της (: αν είναι χρηματική, δηλ. ίση με την αγοραία αξία – στον κρίσιμο χρόνο – του ποσοστού συμμετοχής του δικαιούχου συζύγου στα συζυγικά αποκτήματα του άλλου ή, αντιθέτως, αν έχει ως αντικείμενο την αυτούσια απόδοση της περιουσιακής αύξησης του υποχρέου συζύγου, κατά το ποσοστό ως προς το οποίο αυξήθηκε η περιουσία του τελευταίου, από τη συμμετοχή του δικαιούχου συζύγου).

Πράγματι, από τις απαντήσεις στις παραμέτρους αυτές θα εξαρτηθεί το είδος του προσήκοντος ασφαλιστικού μέτρου και περαιτέρω, αν το μέτρο αυτό ικανοποιεί ή όχι την ασφαλιστέα αξίωση του δικαιούχου συζύγου.

2. Ειδικότερα:

2.1. Όλοι συμφωνούν, ότι η αξίωση από τη συμβολή του δικαιούχου συζύγου στα συζυγικά αποκτήματα του άλλου είναι ενοχική, δηλ. δεν έχει εμπράγματο χαρακτήρα[32].

2.2. Αμφισβητείται όμως το εάν η (ενοχική αυτή) αξίωση είναι χρηματική ή, αντιθέτως, είναι αξίωση προς απόδοση της περιουσιακής αυξήσεως.

2.2.1. Υποστηρίζεται η άποψη ότι η εν λόγω αξίωση είναι μόνο χρηματική[33].

---

[32] **Δεληγιάννης** ανωτ. § 187 σελ. 105˙ **Σταθόπουλος** στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, υπό τα άρθρα 1400-1402 περιθ. αριθ. 5˙ **Γαζής** Προβλήματα από το νέο Οικογενειακό Δίκαιο ΝοΒ 31 § 9 σελ. 1094˙ **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα ΕλλΔνη 29 σελ. 1319 επ.˙ **Η ίδια** Το οικογενειακό δίκαιο στην πράξη σελ. 121. **Λιβάνης** Αξίωση συμμετοχής σε αποκτήματα και κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος συζύγου ΝοΒ 34 § (Γ) σελ. 1028˙ **Σταθέας** Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (έκδ. 1989) Κεφ. 12ο σελ. 56 και Κεφ. 20ό σελ. 148 (§ 86α)˙ **Παπαδημητρίου** Αποκτήματα˙ ενοχική, όχι όμως πάντα χρηματική η αξίωση κ.λπ. ΕλλΔνη 39 (1998) § Α' σελ. 505˙ **Ο ίδιος** Οικογενειακό Δίκαιο τόμ. Α' (έκδ. 1984) σελ. 150˙ **Αντωνοπούλου** Ο θεσμός της «συμμετοχής στα αποκτήματα» στις σχέσεις των συζύγων από το γάμο ΝοΒ 31 σελ. 1513 επ. (και ιδίως σελ. 1514)˙ **Νικολακοπούλου-Στεφάνου**, Το δικαίωμα του επιζώντος συζύγου μετά τη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου ΝοΒ 35 § 1.2. σελ. 160˙ **Ψυχομάνης** Περιουσιακή αυτοτέλεια των συζύγων και σύστημα κοινοκτημοσύνης με το ν. 1329/1983 ΝοΒ 31 § Β.4. σελ. 955˙ ΟλομΑΠ 28/1996 ΕλλΔνη 38,28˙ ΕφΑθ 2571/1991 ΕλλΔνη 33,166˙ ΕφΑθ 2253/1989 ΕλλΔνη 33,158˙ ΕφΑθ 2790/1990 ΕλλΔνη 311466˙ ΕφΘεσ 2263/89 ΕλλΔνη 32,1345˙ ΠΠρΘεσ 2318/86 Αρμ. ΜΒ,705 με σημ. *Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη.*

[33] **Γαζής** ανωτ. σελ. 1094˙ **Ο ίδιος** Το νέο οικογενειακό δίκαιο σελ. 42˙ **Νικολακοπούλου-Στεφάνου**. Οι συνέπειες του διαζυγίου σελ. 96˙ **Παρασκευόπουλος** Αι περιουσιακαί σχέσεις των συζύγων κατά το εσωτερικόν δίκαιον και το ιδιωτικόν διεθνές δίκαιον με το ν. 1329/83 (έκδ. 1984) σελ. 36˙ **Κουμάντος**

2.2.2. Άλλοι[34], θεωρούν ότι ο δικαιούχος σύζυγος δικαιούται ν' απαιτήσει, κατ' απόλυτη επιλογή, είτε αυτούσια την περιουσιακή αύξηση είτε τη χρηματική αποτίμησή της. Κατά την άποψη αυτή, πρόκειται περί ενοχής ex lege, η οποία έχει τον χαρακτήρα της αμφιμερούς διαζευκτικής ή υπαλλακτικής ευχέρειας[35].

2.2.3. Άλλοι[36], έχουν τη γνώμη ότι κατ' αρχήν, η αξίωση εκ της ΑΚ 1400 έχει ως περιεχόμενο την αυτούσια απόδοση του αναλόγου μέρους των αποκτημάτων, διότι αποτελεί ειδική μορφή της αξιώσεως εκ του αδικαιολογήτου πλουτισμού.

2.2.4. Ο Άρειος Πάγος, με την αριθ. 28/1996 απόφαση της Ολομέλειάς του[37], αποφάνθηκε κατά πλειοψηφία ότι η αξίωση του δικαιούχου συζύγου τίκτει κατ' αρχήν χρηματική ενοχή, δεν αποκλείεται όμως το δικαστήριο, αποδεχόμενο σχετικό αίτημα του ενός ή του άλλου συζύγου, να διατάξει την απόδοση του ποσοστού της συμβολής του δικαιούχου συζύγου στην αύξηση της περιουσίας του άλλου, με αυτούσια απόδοση είτε αναλόγου ποσοστού συγκυριότητας επί των αποκτημάτων είτε ορισμένου ή ορισμένων πραγμάτων, ίσης αξίας προς το ποσοστό συμμετοχής του δικαιούχου συζύγου στην αύξηση της περιουσίας του άλλου. Η μειοψηφία (δέκα τριών μελών του Ακυρωτικού) δέχθηκε ότι η αξίωση του δικαιούχου συζύγου είναι αποκλειστικά χρηματική, χωρίς ευχέρεια – facultas – να ζητήσει, αντί της χρηματικής αποτιμήσεως, αυτούσια την περιουσιακή επαύξηση του υποχρέου συζύγου.

2.3. Εφόσον, επομένως, γίνει δεκτή η παραδοχή ότι η αξίωση εκ της ΑΚ 1400 είναι χρηματική, θα πρέπει αναγκαίως να καταλήξει κανείς και στο συμπέρασμα, ότι, σε περίπτωση ουσιαστικής ευδοκιμήσεως της σχετικής αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, προσήκοντα ασφαλιστικά μέτρα θα είναι η προσημείωση υποθήκης (ΚΠολΔ 706 § 2), η εγγυοδοσία (ΚΠολΔ 704) και η συντηρητική κατάσχεση (ΚΠολΔ 707 επ.)[38]. Στην περίπτωση αυτή, ζήτημα ικανοποιήσεως της ασφαλιστέας αξιώσεως δεν τίθεται εξ ορισμού, διότι με τα μέτρα αυτά προδήλως η αξίωση αυτή δεν ικανοποιείται, παρά εξασφαλίζεται η

ΟικογΔ σελ. 155˙ ΕφΑθ 2910/1990 ΕλλΔνη 32,1346˙ ΕφΑθ 2571/1991 ΕλλΔνη 33,166˙ ΕφΑθ 2253/1989 ΕλλΔνη 33,158˙ ΕφΑθ 2790/1990 ΕλλΔνη 31,1466 ΕφΘεσ 2263/1989 ΕλλΔνη 32,1345.

[34] **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** ΕλλΔνη 29 σελ. 1322˙ **Η ίδια** Το οικογενειακό δίκαιο στην πράξη σελ. 121˙ **Σταθέας** ανωτ. σελ. 58˙ **Αντωνοπούλου** ανωτ. σελ. 1514˙ **Λιβάνης** ανωτ. § Γ σελ. 228˙ **Κουμάντος** ανωτ. σελ. 204˙ **Σπυριδάκης** ΟικογΔ σελ. 116, 126 και 128˙ ΕφΑθ 2790/1990 ΕλλΔνη 33,163˙ ΕφΘρ 504/91 ΕλλΔνη 33,169.

[35] **Δεληγιάννης** (-Κουτσουράδης) ΟικογΔ σελ. 106.

[36] **Σταθόπουλος** ανωτ. περιθ. αριθ. 37˙ **Δεληγιάννης (**-Κουτσουράδης**)** ΟικογΔ § 187 σελ. 106˙ **Παπαδημητρίου** Νέο ΟικογΔ σελ. 150˙ **Ο ίδιος** Αποκτήματα˙ ενοχική, όχι όμως πάντα χρηματική η αξίωση ΕλλΔνη 39 § Α' σελ. 505˙ ΑΠ 1285/1991.

[37] ΕλλΔνη 38,28.

[38] **Γεωργίου** Οι αξιώσεις εκ των ΑΚ 1400-1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία τους σε : Γεωργίου «Ασφαλιστικά μέτρα²» § 2.2 σελ. 460 και στην ΕλλΔνη 33 (1992) σελ. 1397 επ. § 2.2.

ικανοποίησή της, μέχρις ότου – στο μέλλον – ο δανειστής αποκτήσει εκτελεστό τίτλο (: της ΚΠολΔ 904 § 2 α΄)[39].

2.4. Εφόσον όμως, ως ασφαλιστέα προβάλλεται η απαίτηση προς αυτούσια απόδοση, τότε η επιλογή του προσήκοντος ασφαλιστικού μέτρου θα προκύψει από τα εξής:

2.4.1. Η ασφαλιστέα αξίωση (: προς αυτούσια απόδοση του πλουτισμού του υποχρέου συζύγου), ως ενοχική δεν έχει ως έννομο επακόλουθο το ότι το περιουσιακό στοιχείο, (στο οποίο αυτή συγκεντρώνεται εξ ολοκλήρου ή κατά ποσοστό εξ αδιαιρέτου σε ορισμένο ή ορισμένα από τα γαμικά αποκτήματα του υποχρέου συζύγου), μετατίθεται ipso iure στην περιουσία, δηλ. στην κυριότητα του δικαιούχου συζύγου[40].

2.4.2. Είτε το (ενοχικώς μεταβιβαστέο) πράγμα είναι κινητό είτε είναι ακίνητο, για τη σύννομη μετάθεση της κυριότητάς του στο δικαιούχο σύζυγο, απαιτείται (τελεσίδικη) καταδίκη του υποχρέου συζύγου, σε δήλωση της σχετικής βούλησής του, κατά την ΚΠολΔ 949[41].

2.4.3. Μετά την καταδίκη αυτήν του οφειλέτη, θα δικαιούται ο δικαιούχος σύζυγος να επιδιώξει την απόδοση σε αυτόν την νομής του αποκτήματος, είτε κατά την ΚΠολΔ 941, (αν αυτό είναι κινητό)[42] είτε κατά την ΚΠολΔ 943 (αν είναι ακίνητο)[43]. (Είναι αυτονόητο ότι το προσήκον ένδικο βοήθημα εν προκειμένω είναι η rei vindicatio-ΑΚ 1094).

2.4.4. Για να παραγάγει τα αποτελέσματά της η αγωγή εκ της ΚΠολΔ 949, θα πρέπει η αντίστοιχη καταψηφιστική[44] απόφαση να τελεσιδικήσει. Ακριβώς όμως η ανάγκη τελεσιδικίας της αποφάσεως αυτής, αποκλείει εξ ορισμού τη δυνατότητα να πραγματοποιηθεί η καταδίκη αυτή με προσωρινή ρύθμιση (:

---

[39] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 692 § 4.2.2.2 σελ. 116 επ.˙ **Ζερδελής**, Η προστασία της θέσης εργασίας κατά τη διάρκεια της δίκης για την ακύρωση καταγγελίας (έκδ. 1992) § III Β σελ. 77.

[40] Βλ. και την ΠΠρΑθ 99/1990 Αρμ. 1992,900.

[41] **Σταθέας** ανωτ. σελ. 61.

Για το ότι η αξίωση προς δήλωση βουλήσεως μπορεί να πηγάζει από διάταξη νόμου βλ. ΑΕΔ 9/1983. ΟλομΑΠ 1575/1981 ΝοΒ 30,1056˙ **Ποδηματά** Η καταδίκη σε δήλωση της βούλησης (έκδ. 1989) § 3 VI σελ. 163.

Πρβλ. την περίπτωση της επανόδου του δωρηθέντος περιουσιακού στοιχείου στον δωρητή, μετά την ανάκληση της δωρεάς : η αξίωση του δωρητή προς επιστροφή του δωρηθέντος, είναι ενοχική και, συνεπώς, η κυριότητά του δεν επανακάμπτει αυτοδικαίως [**Γεσίου-Φαλτσή**, Αναγκαστική εκτέλεση Γενικό μέρος (χ.χ.) § 51 ΙΙ 1 σημ. 7 σελ. 61˙ ΕφΑθ 3865/1980 ΝοΒ 28,1559˙ ΠΠρΗλείας 74/1979 ΝοΒ 27,1361˙ ΠΠρΑθ 1549/1982, αδημ.].

[42] **Ποδηματά** ανωτ. § 3 ΙΙΙ 2 (β) σελ. 106-108˙ **Γεσίου-Φαλτσή** ανωτ. § 51 ΙΙΙ 3 σελ. 68˙ ΜΠρΑθ 7859/1982 ΕλλΔνη 24,1272.

[43] Βλ. **Μπρίνια** Αναγκαστική εκτέλεσις² § 238 (α) IV σελ. 660 και ΜΠρΑθ 7859/1982 ΕλλΔνη 24,1272.

[44] **Μπρίνιας** ανωτ. § 239 σελ. 663-664˙ **Μητσόπουλος** Η φύσις της εις την δήλωσιν βουλήσεως καταδικαζούσης αποφάσεως ΝοΒ 17 σελ. 624˙ **Σινανιώτης**, Καταδίκη εις δήλωσιν, ΕΕΝ 29 σελ. 633 επ.˙ **Μπέης**, Μέσα εκτελέσεως της καταδικαζούσης εις δήλωσιν αποφάσεως, ΝοΒ 17 σελ. 624˙ **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 731 § 4.2 σελ. 776˙ **Μαριδάκης**, Η εκτέλεσις αλλοδαπών αποφάσεων² σελ. 100˙ **Κρητικός**, Το προσύμφωνον (1η έκδ.) § 21 ΙΙΙ 2 σελ. 365˙ **Γεσίου-Φαλτσή** ανωτ. § 51 ΙΙΙ 1 σελ. 63˙ ΕφΑθ 5856/1979 ΝοΒ 27,1461˙ ΕφΘεσ 141/1974 Αρμ. ΚΘ,886˙ ΕφΘρ 76/1974 ΑρχΝ 26,295.

ασφαλιστικό μέτρο), διότι, η επιδιωκόμενη δήλωση, δεν υποκαθίσταται από μία, οποιαδήποτε, απόφαση, παρά αποκλειστικά από τελεσίδικη απόφαση, η οποία έχει διαρκή δεσμευτικότητα. Επομένως, κατά τη λογική του δικαίου, η δήλωση της βουλήσως του εναγομένου δεν μπορεί να υποκατασταθεί από απόφαση που διατάζει τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου, διότι αυτή έχει εξ ορισμού προσωρινή ισχύ[45]. Πρόκειται στην ουσία,γι' απαγορευμένη ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος[46]. Συνεπώς, η προσωρινή καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως είναι ανεπίτρεπτη. Για την προσωρινή προστασία του δικαιούχου συζύγου, θα πρέπει το δικαστήριο να διατάξει τη λήψη κατάλληλου ασφαλιστικού μέτρου, ρυθμιστικού χαρακτήρα (ΚΠολΔ 732), όπως λόγου χάρη τη δικαστική απαγόρευση της διαθέσεως του μεταβιβαστέου πράγματος ή τη θέση του υπό δικαστική μεσεγγύηση[47-48]. Τα ασφαλιστικά αυτά μέτρα δεν οδηγούν σε απαγορευμένη πλήρη ικανοποίηση της ασφαλιστέας αξιώσεως, παρά μόνον σε προσωρινή εξασφάλιση της αξιώσεως αυτής, μέχρις ότου ο δικαιούχος σύζυγος εξοπλίσει την αξίωσή του αυτή με τελεσίδικη καταψηφιστική απόφαση, (δηλαδή με εκτελεστό τίτλο εκ της ΚΠολΔ 902 § 4), στην αντίστοιχη διαγνωστική δίκη, προκειμένου μέσω αυτής να επιτύχει manu militari τη ικανοποίηση της αξιώσεώς του αυτής[49].

II. Ειδικότερες παρατηρήσεις[50]

---

[45] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 692 § 5.5 σελ. 150, υπό το άρθρο 731 § 4.2 σελ. 777-778 και υπό το άρθρο 732 § 3.9 σελ. 807˙ **Ο ίδιος** Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας (έκδ. 1980) σελ. 69˙ **Σταματόπουλος** Σχόλιο Δ. 15 σελ. 502 (§ 2.2.1)˙ **Νίκας** Υπάρχει δυνατότητα έμμεσου εκβιασμού του οφειλέτη να προβεί σε δήλωση της βούλησης με ασφαλιστικά μέτρα **;** (Αρμ ΛΕ, 1064 επ.)˙ **Ηλιακόπουλος** Σχόλιο Δ. 14 σελ. 56.

Από τη νομολογία, βλ. ΜΠρΧαλκίδας 272/1991, αδημ. ΜΠρΑθ 15045/1989 Δ. 21,147 και 229˙ ΜΠρΑθ 16258/1988 αδημ. ΜΠρΝαυπλ 26419/1982 ΔΕΝ 38,850 και ΕΕργΔ 41,606˙ ΜΠρΑθ 2768/1982 ΕλλΔνη 23,158˙ ΠΠρΚαρδ 395/1987 αδημ. ΜΠρΛαρ 587/1979 ΕλλΔνη 20,807 και ΕΕμπΔ ΛΑ,619.

[46] Βλ. **Ηλιακόπουλο** ανωτ. **Μπέη** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 692 § 5.5 σελ. 151.

[47] Πρβλ. και **Μπέη** ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 732 § 3.9. σελ. 807 και υπό το άρθρο 725 § 3.2. (υπό γ') σελ. 600.

[48] Η δικαστική μεσεγγύηση πραγμάτων (ως ασφαλιστικό, δηλ. μέτρο), διατάσσεται συννόμως και σε περίπτωση κατά την οποία υφίσταται μεταξύ των διαδίκων (και) διαφορά ενοχικής φύσης, με αντικείμενο (ενοχική) αξίωση του αιτούντος προς παράδοση πράγματος [**Μπέης** ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 725 § 3.2 υπό γ' σελ. 600˙ **Τζίφρας** Ασφαλιστικά μέτρα (έκδ. 1985) Κεφ. Ε' σελ. 224˙ **Παμπούκη/Κεραμέα** Δικαστική μεσεγγύηση προς διασφάλισιν των δικαιωμάτων του αρχικού αγοραστού καπνού έναντι αγοραστού Γνμδ Δ. 4 σελ. 547 επ.˙ **Σταυρόπουλος** ΕρμΚΠολΔ Δ' (έκδ. 1969) υπό το άρθρο 770 αριθ. 3α, δ, ε, σελ. 969˙ **Ο ίδιος** Συμπλήρωμα και προσαρμογή (έκδ. 1972) υπό το άρθρο 725 αριθ. 2 (β) σελ. 379˙ ΜΠρΘεσ 32611/1996 Αρμ. ΝΑ,490˙ ΜΠρΒερ 695/1996 Αρμ. Ν,1371˙ ΜΠρΑθ 1472/1993 ΕλλΔνη 35,1395˙ ΜΠρΠειρ 35/1991 Δ. 23,351, ΝοΒ 39,1242 και ΕπΝαυτΔ 20/131˙ ΜΠρΚορ 734/1983 ΝοΒ 32,700˙ ΜΠρΑθ 16171/1978 ΝοΒ 27,246.

[49] **Μπέης** Η σύγχρονη προβληματική της προσωρινής δικαστικής προστασίας Δ. 2003 § 2 (α/1) σελ. 739˙ ΜΠρΘεσ 6043/2015 ΕλλΔνη 2018,186˙ ΜΠρΘεσ 5731/2011 ΕφΑΔ 2011,328.

[50] Βλ. τις μελέτες μου **: Ι.** Οι αξιώσεις εκ των ΑΚ 1400, 1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία τους [στο βιβλίο μου Ασφαλιστικά μέτρα τ. Ι Θεωρία-Νομολογία, (έκδ. Αντ. Σάκκουλα, 2004), σελ. 420 επ. και στην ΕλλΔνη 33/1992 σελ. 1397 επ.] και **ΙΙ.** Προβλήματα στην προσωρινή δικαστική προστασία των αξιώσεων

Α. Δικαίωμα ολοκληρωμένο και ατελές˙ η ασφαλιστέα αξίωση εκ της ΑΚ 1400 § 1 είναι ανολοκλήρωτη προ της επελεύσεως των προϋποθέσεων που θέτει η διάταξη αυτή˙ δικαίωμα προσδοκίας του δικαιούχου συζύγου

Ως γνωστόν, κατά τη ρύθμιση της ΑΚ 1400 § 1, αξίωση εκ των συζυγικών αποκτημάτων του άλλου έχει ο σύζυγος, ο οποίος συνέβαλε κατά νόμιμο τρόπο στην αύξηση της περιουσίας του άλλου συζύγου, εφ' όσον η αύξηση αυτή συντελέσθηκε κατά τη διάρκεια του μεταξύ τους γάμου. Η αξίωση αυτή τίκτεται εάν ο γάμος έχει αμετακλήτως λυθεί/ακυρωθεί ή υφίσταται τρίχρονη διάσταση των συζύγων (ΑΚ 1400 § 1 εδάφ. α΄).

Εν όψει τούτων, παρέπεται ότι πριν να συντελεσθούν οι προϋποθέσεις αυτές, το δικαίωμα του συζύγου εκ των συζυγικών αποκτημάτων του άλλου, είναι ανολοκλήρωτο, ατελές. Ειδικότερα, για το ανολοκλήρωτο δικαίωμα, επισημαίνονται τα εξής :

Συχνότατα, για την ισχύ ενός δικαιώματος απαιτείται από το νόμο η συνδρομή πλειόνων του ενός στοιχείων. Πρόκειται για την αποκαλούμενη «*νομοτυπική μορφή του δικαιώματος*»[51]. Όταν σε παρόμοιες περιπτώσεις συντρέχουν όλα τα εν λόγω στοιχεία, τότε γίνεται λόγος περί ολοκληρωμένου, περί **ολοκληρωμένου** (τελείου) **δικαιώματος**.

Όμως, είναι δυνατόν να μην λαμβάνουν υπόσταση ταυτοχρόνως, όλα τα περιστατικά που απαιτούνται για την ισχύ του δικαιώματος κατά νόμο. Το δικαίωμα όμως δεν τίκτεται πριν να χωρήσει και το τελευταίο απαιτούμενο περιστατικό, πριν να πληρωθεί και η τελευταία απομένουσα προϋπόθεση. Ως εκ τούτου, στην περίπτωση αυτή, το δικαίωμα ευρίσκεται υπό μετέωρη κατάσταση[52]. Κατά τη χρονική αυτή στιγμή, το προστάδιο για την ολοκλήρωση του δικαιώματος, τούτο είναι προδήλως ***ατελές***[53].

Γίνεται εν τούτοις δεκτό, ότι το δικαίωμα που ευρίσκεται στο προπαρασκευαστικό στάδιό του, εν τω γίγνεσθαι, έχει ήδη ορισμένη νομική υπόσταση, αφού ναι μεν ελλείπουν ορισμένα περιστατικά προς ολοκλήρωσή του, πλην όμως ευρίσκεται - κατά τη διαδικασία προς σχηματισμό του - σε προχωρημένη βαθμίδα διαμόρφωσής του και πιθανολογείται η ολοκλήρωσή του. Σε εκείνες ακριβώς τις περιπτώσεις, όπου αυτή η πιθανότητα παρουσιάζεται ως ικανώς εδραιωμένη και υφίσταται ασφαλής πρόβλεψη ότι το δικαίωμα θα ολοκληρωθεί, (σε βαθμό μάλιστα ώστε η πιθανότητα αυτή να

συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα [στο βιβλίο μου Ασφαλιστικά μέτρα τ. ΙΙ Θεωρία-Νομολογία, (έκδ. Αντ. Σάκκουλα 2004) σελ. 545 επ. και στην ΕλλΔνη 37/1996 σελ. 275 επ].

[51] **Παπαστερίου** Γενικές αρχές του αστικού δικαίου τ. Ι/α (έκδ. 1994) § 16 IV Α υποσημ. αριθ. 105 σελ. 160˙ **Ο ίδιος**, Συμβολή στη νομοτυπική μορφή του ΑΚ 1033 εδάφ. 1 Αρμ. ΛΘ/1985 σελ. 93 επ.

[52] In pendenti, in suspenso est.

[53] Βλ. για τα ατελή δικαιώματα **: Μπαλή** ΓενΑ (έκδ. 1961) § 29 σελ. 89 επ.˙ **Σημαντήρα** ΓενΑ (έκδ. 1980) περιθ. αριθ. 221˙ **Σπυριδάκη** ΓενΑ (έκδ. 1985) § 57β σελ. 112˙ **Παπαντωνίου**, σε : «*Εισαγωγή στο Αστικό Δίκαιο*» (έκδ. 1992) § 5 ΙΙΙ Ε 1 σελ. 231˙ **Δωρή** Εισαγωγή στο αστικό δίκαιο Εγχειρίδιο τ. B_1 (έκδ. 1991) § 7 Ι (3β΄) σελ. 91˙ **Γεωργίου** Προβλήματα στην προσωρινή δικαστική προστασία των αξιώσεων συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα ΕλλΔνη 37 (1996) § IV σελ. 277.

δύναται στις συναλλαγές να εκληφθεί ως στοιχείο της ενεστώσας περιουσίας ορισμένου προσώπου) και εφόσον ο νόμος αναγνωρίζει ορισμένες εξουσίες του προσώπου, καθώς και ορισμένη τούτου προστασία, τότε (και μόνον τότε) γίνεται λόγος **για δικαίωμα προσδοκίας**[54]. Πότε συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προσδοκίας αυτής, δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί, βάσει γενικών κριτηρίων. Το δικαίωμα προσδοκίας δεν απαντά στο νόμο ως μία γενική έννοια. Η διαμόρφωση και η εν γένει επεξεργασία του οφείλεται στην επιστήμη[55].

Το δικαίωμα προσδοκίας, όπως ανωτέρω προσδιορίσθηκε εννοιολογικώς, διαφέρει θεμελιωδώς από την αποκαλούμενη **προσδοκία δικαιώματος. Σ**την τελευταία, το δικαίωμα δεν υφίσταται καν, ούτε εν τω γίγνεσθαι, παρά απλώς υφίσταται απλή ελπίδα κτήσεώς του (λ.χ. η ελπίδα προσώπου ότι θα κληρονομήσει κάποιον άλλον, εξ αδιαθέτου, ως γνήσιο τέκνο του, επειδή δεν υφίσταται έγκυρη διαθήκη του τελευταίου, δυνάμει της οποίας να εγκαθίσταται άλλος κληρονόμος)[56]. Η προσδοκία δικαιώματος, ως μη ισχύον νόμω δικαίωμα, δεν αναγνωρίζεται από την έννομη τάξη κι ούτε προστατεύεται από αυτήν, με οριστική η προσωρινή δικαστική προστασία[57].

Εν προκειμένω, κατά την ΑΚ 1400 § 1 εδάφ. α΄, για την ολοκλήρωση νομοτυπικώς της αξιώσεως του ενός συζύγου εκ των συζυγικών αποκτημάτων του άλλου, απαιτούνται οι διαληφθείσες δύο προϋποθέσεις, πριν από την επέλευση των οποίων η αξίωση αυτή είναι ανολοκλήρωτη, ατελής[58] και άρα μη προστατευτέα δικαστικώς με οριστική προστασία.

---

[54] Droit enentuel, Anwartschaftsreht.

[55] **Μπαλής** ανωτ. § 29 σελ. 89-90 και § 97 αριθ. 4 σελ. 265˙ **Παπαντωνίου** ΓενΑ (έκδ. 1983) § 41 ΙΙ 1 σελ. 195˙ **Ο ίδιος** σε : «Εισαγωγή στο αστικό δίκαιο» (έκδ. Αντ. Σάκκουλα 1992) § 5 ΙΙΙ Ε.1 σελ. 231˙ **Ασπρογέρακας**- **Γρίβας** ΓενΑ (έκδ. 1981) § 33 ΙΙΙ σελ. 141˙ **Απ. Γεωργιάδης** ΓενΑ (έκδ. 2η 1997) § 20 περιθ. αριθ. 13 έως και 15˙ **Georgiades,** Die Eigentumsanwartschaft- Zur Theorie der dinglichen Anwartschaften (Διδακτορική διατριβή στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου)˙ **Σπυριδάκης** ανωτ. § 46 σελ. 98˙ **Βάλληνδας** Εισαγωγή στην επιστήμη του δικαίου σελ. 54˙ **Δεληγιάννης** Εισηγήσεις αστικού δικαίου (6η έκδ) σελ. 34˙ **Παπαστερίου** ανωτ. περιθ. αριθ. 368 επ.˙ **Σπυριδάκης** ανωτ. § 46 β΄ σελ. 99˙ **Σημαντήρας** ανωτ. περιθ. αριθ. 221 σελ. σελ. 153 επ.

[56] **Παπαστερίου** ανωτ. περιθ. αριθ. 383˙ **Σπυριδάκης** ανωτ. § 46 σελ. 99˙ **Παπαντωνίου** ΓενΑ § 41 ΙΙ 1 σελ. 196˙ **Ο ίδιος** σε : «*Εισαγωγή στο αστικό δίκαιο*» ανωτ. στην § 5 ΙΙΙ Ε.1. σελ. 231˙ **Σημαντήρας** ανωτ. περιθ. αριθ. 221 σελ. 153-154˙ **Απ. Γεωργιάδης** ΓενΑ § 20 περιθ. αριθ. 14.

[57] **Βερνάρδος** Πολιτική δικονομία (έκδ. 1972) σελ. 1137.

[58] Φρονώ ότι εν προκειμένω, η αξίωση αυτή δεν τελεί υπό αίρεση δικαίου (conditio iuris), διότι στις εν λόγω αιρέσεις πρόκειται για δικαίωμα που αναμφισβητήτως πηγάζει από δικαιοπραξία, ενώ η αξίωση εκ της ΑΚ 1400 § 1 πηγάζει εκ του νόμου [βλ. **Γεωργίου** Προβλήματα στην προσωρινή δικαστική προστασία των αξιώσεων συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα σε : *Γεωργίου*, Ασφαλιστικά μέτρα (έκδ. 2004) σελ. 545 επ. στην ΕλλΔνη 37/1996, σελ. 275 επ. και σε *Γεωργίου*, Ασφαλιστικά Μέτρα ΙΙ (έκδ. 2016) υπό το άρθρο 682 περιθ. αριθ. 33 επ., σελ. 38 επ.]. Συνεπώς, κατά νομική ακριβολογία, δεν πρόκειται για δικαίωμα υπό αίρεση δικαίου, παρά για δικαίωμα εκ του νόμου, το οποίο – πριν από την αμετάκλητη λύση ή ακύρωση του γάμου ή την παρέλευση τριετίας από τη διάσταση των συζύγων – είναι ανολοκλήρωτο, ατελές και, συνεπώς, μη δικαστικώς επιδιώξιμο [**Γεωργίου** Ασφαλιστικά μέτρα ΙΙ Προσωρινή δικαστική προστασία αξιώσεων ιδιωτικού δικαίου (έκδ. 2016) υπό το άρθρο 682 περιθ. αριθ. 34 σελ. 38-39].

Β. Νόμιμη βάση για την προσωρινή δικαστική προστασία του δικαιούχου συζύγου, ενώ η αξίωσή του αυτή δεν είναι ολοκληρωμένη

Κατόπιν τούτων ετέθη το ζήτημα, εάν ασφαλίζεται προσωρινώς, (με ασφαλιστικό μέτρο), η εν λόγω αξίωση του συζύγου εκ των συζυγικών αποκτημάτων του άλλου συζύγου και πριν να συντελεσθούν οι προϋποθέσεις αυτές, ενώ δηλαδή η αξίωση αυτή είναι εισέτι ανολοκλήρωτη και άρα μη εισέτι ισχύουσα κατά το νόμο, ενόψει ιδίως του ότι είναι κοινή παραδοχή ότι (και) για την προσωρινή δικαστική προστασία απαιτείται η ασφαλιστέα αξίωση να είναι βάσιμη κατά νόμο[59], ήτοι αφενός να έχουν συντελεσθεί όλες ανεξαιρέτως οι παραγωγικές (δικαιογόνες) προϋποθέσεις που καθορίζει το πραγματικό του εκάστοτε εφαρμοστέου κανόνα δικαίου κι αφετέρου να μη συντρέχουν οι προϋποθέσεις που καταργούν την αξίωση ή την καθιστούν προς καιρό ανενεργή (προϋποθέσεις δικαιοκαταλυτικές, δικαιοανασταλτικές, δικαιοφθόρες)[60].

Μερίδα της νομολογίας[61] και της θεωρίας[62] δέχεται ότι, πριν να υπάρξουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις, δεν παρέχεται (ούτε οριστική ούτε και) προσωρινή δικαστική προστασία, με τη διαδικασία των άρθρων 682 επ. ΚΠολΔ.

Άλλη γνώμη[63] υποστηρίζει ότι, εν προκειμένω, το πρόβλημα παρακάμπτεται, διότι η μεν αξίωση εκ της ΑΚ 1400 ασφαλίζεται προσωρινώς μεν, πλήρως δε, εφ' όσον όμως συντελεσθούν οι προεκτεθείσες προϋποθέσεις, με την παροχή ασφάλειας στον δικαιούχο σύζυγο, δυνάμει των ΑΚ 1402 και 1262 αριθ. 4, η δε

---

[59] **Μπέης** Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας (έκδ. 1980) § § 14-21˙ **Ο ίδιος** Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον ΚΠολΔ, σε : «*Η δραστικότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας*» (έκδ. 1995) § 4.2 σελ. 152˙ **Κεραμεύς/Πολυζωγόπουλος**, Τα ασφαλιστικά μέτρα στο ελληνικό αστικό δικονομικό δίκαιο σε : «*Η δραστικότητα της δικαιοσύνης*» τ. Ι (Έκδοση ΙΔΜΕ, χ.χ.) § 3 (3.3.1.) σελ. 258-259˙ **Παναγόπουλος** Πιθανολόγηση του ασφαλιστέου δικαιώματος, ως προϋπόθεση για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας Δ. 15, σελ. 449 επ. (455)˙ ΜΠρΧαλκίδας 336/1992 ΕλλΔνη 33,1513˙ ΜΠρΧαλκίδας 247/1991 ΕλλΔνη 33,1511˙ ΜΠρΑθ 16255/1989 ΕλλΔνη 31,1546.

[60] Βλ. **Μπέη** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 338 § V 6 σελ. 1454 και υπό το άρθρο 682 § 10.1.1 σελ. 44˙ **Μπαλή**, ανωτ. § 29. **Ράμμο** Στοιχεία ΕλληνΠολΔικ τ. 1ος (έκδ. 1961) § 128 IV Α σελ. 338˙ **Κεραμέα** Αστικό δικονομικό δίκαιο τ. ΙΙ (έκδ. 1986) § 87˙ **Σταθόπουλο** Διαπλαστική απόφασις και πρόκλησις αυτής δι' ενστάσεως ΝοΒ 26 § ΙΙ 3 σελ. 10-11˙ **Κονδύλη** Το δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔ (έκδ. 1983) § 20 IV σελ. 247 επ.˙ **Σημαντήρα** ανωτ. περιθ. αριθ. 258˙ ΜΠρΑθ 16989/1988 Δ. 21,679.

[61] ΜΠρΑθ 8788/1993 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. ΜΠρΑθ 13375/1983 ΕλλΔνη 25,403˙ ΜΠρΘεσ 5213/1983 Αρμ ΛΗ,714˙ ΜΠρΑθ 13375/1983 ΕλλΔνη 25,403˙ ΜΠρΘεσ 5213/1983 Αρμ 38,719.

[62] **Δεληγιάννης** (-Κουτσουράδης) ανωτ. § 197 σελ. 121˙ **Παπαδημητρίου** Κατ΄άρθρο Ερμηνεία Νέων Διατάξεων ΟικογΔ σελ. 152 επ.˙ ΜΠρΑθ 13375/1983 ΕλλΔνη 25,403˙ ΜΠρΘεσ 5213/1983 Αρμ 38,714.

[63] **Σταθόπουλος** στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, (υπό τα άρθρα 1400 - 1402 περιθ. αριθ. 46 σελ. 310), όπου δέχεται πως de lege lata πριν να ασκηθεί αγωγή διαζυγίου δεν επιτρέπεται η λήψη ασφαλιστικών μέτρων, πέραν εκείνων που επιτρέπει η ΑΚ 1402, ιδίως εν όψει του ότι εν προκειμένω ο δικαιούχος σύζυγος δεν έχει ούτε δικαίωμα υπό αίρεση, παρά μόνον απλή προσδοκία δικαιώματος.

αξίωση του δικαιούχου συζύγου εκ της ΑΚ 1402 προστατεύεται προσωρινώς με τα ασφαλιστικά μέτρα του ΚΠολΔ[64].

Τρίτη γνώμη υποστηρίζει ότι τα ασφαλιστικά μέτρα για την προστασία της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα μπορούν να χορηγούνται και μόνο με την προοπτική κάποιου επικείμενου κινδύνου, δηλ. μόνο κατά γενική διάταξη του άρθρου 682 ΚΠολΔ, χωρίς να χρειάζεται προηγουμένως να έχει ασκηθεί καμία άλλη αγωγή[65].

Τέταρτη τέλος *γνώμη*, δέχεται ότι : προϋποθέσεις της ενοχικής αξιώσεως του δικαιούχου συζύγου είναι : *α)* να έχει ασκηθεί (από οποιονδήποτε από τους συζύγους) αγωγή διαζυγίου ή ακυρώσεως του γάμου ή να έχει ασκηθεί (από το σύζυγο που ζητεί την ασφάλεια) η αγωγή του άρθρου 1400 ΑΚ (άρα να υφίσταται καθεστώς διαταράξεως της έγγαμης συμβιώσεως με αντιδικία) και *β)* να υπάρχει βάσιμος φόβος ότι κινδυνεύει η αξίωση του άρθρου 1400 ΑΚ εξ αιτίας της συμπεριφοράς του ή των υπόχρεων. Η ασφάλεια που μπορεί να ζητηθεί είναι, κατά τις γενικές διατάξεις, η υποθήκη, το ενέχυρο ή η εγγύηση κάθε μορφή, το δε είδος της ασφάλειας αυτής καθορίζεται τελικώς από το δικαστήριο, εάν τα μέρη δεν συμφωνήσουν. Υπό τις προϋποθέσεις εξάλλου του άρθρου 682 ΚΠολΔ, ο σύζυγος δικαιούται να ζητήσει και τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων για την εξασφάλιση ή διατήρηση του δικαιώματος που προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 1400 ΑΚ. Προϋπόθεση επομένως της προσωρινής δικαστικής προστασίας, κατά τη γνώμη αυτή, είναι να έχει γεννηθεί το δικαίωμα συμμετοχής στα αποκτήματα, δηλαδή να έχει λυθεί ή ακυρωθεί ο γάμος ή να έχει συμπληρωθεί τριετής διάσταση, οπότε όμως η δυνατότητα προσφυγής στα ασφαλιστικά μέτρα θα προέκυπτε από τις γενικές διατάξεις, ήτοι και χωρίς ανάγκη επικλήσεω της ΑΚ 1402. Είναι όμως δυνατόν να ζητηθεί λήψη μέτρων για την προστασία και του αυτοτελούς αυτού ενοχικού δικαιώματος (για παροχή ασφάλειας) που προβλέπει ειδικώς η ΑΚ 1402, άρα και πριν από τη γέννηση της αξιώσεως της ΑΚ 1400, αλλά εφόσον έχει ασκηθεί μία από τις αγωγές που προβλέπει η ΑΚ 1402[66].

---

[64] ΜΠρΡόδου 276/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΡόδου 336/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΡόδου 4245/2007 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΘεσ 10759/2007 Αρμ. 2008,1575· ΜΠρΚορ 719/1995 ΕλλΔνη 37,451.

[65] ΜΠρΘεσ 1298/2016 ΕλλΔνη 57,1143 με Ενημερωτικό Σημείωμα *Κ. Γεωργίου*· ΜΠρΑθ 4131/2005 Αρμ. 2006,583· ΜΠρΑθ 2393/1992 ΕλλΔνη 34,1549· ΜΠρΠατ 2523/1984 ΑρχΝ 36,419· ΜΠρΑθ 13697/1983 ΕλλΔνη 183,404· **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα ΕλλΔνη 29 σελ. 1313 επ.

[66] ΜΠρΡόδου 276/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΡόδου 336/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΡόδου 4245/2007 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΘεσ 10759/2007 Αρμ. 2008,1575· ΜΠρΚαβ 6991/2001 ΝοΒ 2002,543.

Η γνώμη μας : Φρονούμε ότι στο στάδιο προ της ολοκληρώσεως της αξιώσεως αυτής, ο δικαιούχος της σύζυγος έχει δικαίωμα προσδοκίας[67], αφού, ναι μεν ελλείπουν ορισμένα περιστατικά προς ολοκλήρωση της ανωτέρω αξιώσεώς του, πλην όμως αυτή - κατά τη διαδικασία προς οριστικό σχηματισμό της - ευρίσκεται σε προχωρημένη βαθμίδα διαμορφώσεώς της και πιθανολογείται η ολοκλήρωσή της, μάλιστα δε η πιθανότητα ολοκληρώσεώς της είναι ικανώς εδραιωμένη, διότι υφίσταται ασφαλής πρόβλεψη ότι θα ολοκληρωθεί, εν όψει ιδίως του ότι είτε έχει ασκηθεί αγωγή διαζυγίου ή ακυρώσεως του γάμου είτε οι σύζυγοι ευρίσκονται σε διάσταση από τραπέζης και κοίτης και άρα ευλόγως αναμένεται, αντιστοίχως, είτε η έκδοση αμετάκλητης αποφάσεως επί των αγωγών αυτών είτε η συμπλήρωση τρίμηνης διαστάσεώς τους, δηλαδή (αναμένεται) η συντέλεση των προϋποθέσεων του άρθρου 1400 § 1 εδάφ. α΄ ΑΚ, εντεύθεν δε η ολοκλήρωση της εν λόγω αξιώσεως[68].

Επισημαίνονται και τα εξής : Η ΑΚ 1402 δεν ετέθη για ν' αποκλεισθεί η προστασία της αξιώσεως (εκ της ΑΚ 1400) του δικαιούχου συζύγου με τα ασφαλιστικά μέτρα εκ των ΚΠολΔ 682 επ. Η εν λόγω διάταξη (αυτή της ΑΚ 1402) σκοπεί να παράσχει στον δικαιούχο σύζυγο δραστική προστασία, εφόσον αυτός ασκήσει κάποια από τις ανωτέρω αγωγές, πριν να εκδοθεί επ' αυτών αμετάκλητη απόφαση. Τίποτε όμως δεν αποκλείει, πριν ασκηθούν οι αγωγές αυτές, να παρασχεθεί στον δικαιούχο σύζυγο, ως δικαιούχο δικαιώματος προσδοκίας, προσωρινή δικαστική προστασία, εάν συντρέχουν και οι προϋποθέσεις της ΚΠολΔ 682. Παράλληλα, μπορεί να ζητηθεί ασφαλιστικό μέτρο από τον δικαιούχο σύζυγο, προς ασφάλιση της γεννημένης αξίωσής του, κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού[69].

Κατά ταύτα, έχουμε τη γνώμη ότι πριν να υπάρξουν οι προϋποθέσεις της τελευταίας αυτής διατάξεως του ΑΚ, ο δικαιούχος σύζυγος (ως δικαιούχος δικαιώματος προσδοκίας) προστατεύεται προσωρινώς, υπό τις προϋποθέσεις

---

[67] ΠΠρΑθ 4929/2007 ΕφΑΔ 2012,383

Βλ. όμως **Σταθόπουλο**, (στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου υπό τα άρθρα 1400 - 1402 περιθ. αριθ. 32 σελ. 304), κατά τον οποίο στην προκειμένη περίπτωση, πριν να συντελεσθούν οι προϋποθέσεις της ΑΚ 1400 § 1 εδάφ. α΄, υπάρχει απλή προσδοκία δικαιώματος (βλ. όμως τον ίδιο, ανωτ. περιθ. αριθ. 46 σελ. 310, όπου κάνει λόγο για «*δικαίωμα υπό αίρεση*»)˙ Προσδοκία δικαιώματος δέχεται και η ΜΠρΡόδου 4245/2007 (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

[68] Για δικαίωμα προσδοκίας κάνει λόγο η ΠΠρΑθ 4929/2007 (ΕφΑΔ 2012,383).

[69] **Σταθόπουλος** στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου υπό τα άρθρα 1400 - 1402 περιθ. αριθ. 3, 32 και 46.

της ΚΠολΔ 682 § 1[70] και, ακολούθως, συννόμως και παραδεκτώς προσφεύγει στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων του εν λόγω Κώδικα.

Γ. Νοείται δογματικώς προσωρινή ασφάλιση της απαιτήσεως εκ της ΑΚ 1402 ;

Η ΑΚ 1402 χορηγεί στον δικαιούχο σύζυγο, (εκτός από νόμιμο τίτλο προς εγγραφή υποθήκης σε ακίνητο του υποχρέου συζύγου και) δικαίωμα παροχής ασφαλείας από τον άλλο σύζυγο (ή τους κληρονόμους του), εάν – εξαιτίας της συμπεριφοράς τους – υπάρχει βάσιμος φόβος ότι κινδυνεύει η σχετική αξίωσή του. Πρόκειται για καθιέρωση αυτοτελούς αξιώσεως ενοχικού χαρακτήρα[71]. Η αξίωση αυτή δεν είναι αυθύπαρκτη. Είναι εξασφαλιστική άλλης και ειδικότερα της αξιώσεως του ενός συζύγου, προς συμμετοχή στα συζυγικά αποκτήματα του άλλου (ΑΚ 1400)[72]. Στην ουσία δηλαδή πρόκειται για ασφαλιστικό μέτρο[73], το οποίο παρέχεται στον δικαιούχο σύζυγο με την ΑΚ 1402, εφόσον έχει ασκηθεί αγωγή διαζυγίου ή ακυρώσεως του γάμου ή η αγωγή εκ της ΑΚ 1400. Συνεπώς, ο δικαιούχος σύζυγος, εφόσον συντρέχει επείγουσα περίπτωση, [την οποία ρητώς απαιτεί και η ρήτρα της ΑΚ 1402: «... *βάσιμος φόβος κινδύνου* (ενν. μη ικανοποίησης) *της αξίωσης*»], δικαιούται να ζητήσει να εξασφαλισθεί η αξίωσή του, η σχετική με τα αποκτήματα του άλλου συζύγου, είτε *α)* με λήψη ασφαλιστικού μέτρου, υπό τις προϋποθέσεις της ΚΠολΔ 682 είτε *β)* με τα

---

[70] **Σημαντήρας** ανωτ. περιθ. αριθ. 222 σελ. 154-155˙ **Σπυριδάκης** ανωτ. § 46(β) σελ. 98˙ **Νίκας**, Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης Αρμ. ΛΣΤ σελ. 1024 (ιδίως σελ. 1027 επ.)˙ **Ράμμος** Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου τ. ΙΙΙ (έκδ. 1982) § 554 σελ. 1789 (υπό § ΙΙ)˙ **Παπαντωνίου** σε : «*Εισαγωγή στο αστικό δίκαιο*» § 5 ΙΙΙ Ε 1 σελ. 231 in finem˙ **Ο ίδιος** ΓενΑ (1983) § 41 ΙΙ σελ. 152˙ **Ασπρογέρακας-Γρίβας** ΓενΑ (έκδ. 1981) § 33 ΙΙΙ σελ. 141˙ **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 725 § 3.2 υπό (γ) σελ. 600˙ **Σταθέας** Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (έκδ. 1989) § 142 σελ. 204˙ **Τσίπη** Σχόλιο Αρμ 1994 σελ. 325 επ. (329)˙ **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα ΕλλΔνη 29,1323˙ **Σταθόπουλος** στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου υπό τα άρθρα 1400-1402 περιθ. αριθ. 46 υποσημ. αριθ. 59 σελ. 310˙ Βλ. ήδη και **Κράνη** (Επίκαιρα ζητήματα ασφαλιστικών μέτρων, ΕλλΔνη 57, σελ. 29 επ.) κατά τον οποίο υπό την ισχύ του ν. 4335/2015 (δυνάμει του οποίου στην ισχύουσα ρύθμιση προστέθηκε ότι το ασφαλιστέο δικαίωμα μπορεί πλέον να αφορά και μέλλουσα απαίτηση) είναι δυνατόν να ασφαλισθεί προσωρινώς και δικαίωμα προσδοκίας (§ Ι,1, σελ. 29).

Από τη συναφή νομολογία, βλ. ενδεικτικώς, τις ΜΠρΧαλκίδας 105/1993 Αρμ 1994,325˙ ΜΠρΠειρ 35/1991 Δ. 23,351˙ ΜΠρΛαρ 1913/1998 Αρμ. 53,352˙ ΜΠρΧαλκίδας 10519/1993 Αρμ. 1994,35 με σημ.˙ ΜΠρΠειρ 35/1991 Δ. 23,351.

[71] **Σταθόπουλος** στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, υπό τα άρθρα 1400-1402 περιθ. αριθ. 45˙ **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** ανωτ.˙ **Δεληγιάννης** (/**Κουτσουράδης**) ανωτ. § 197 σελ. 121˙ **Σταθέας** ανωτ. Κεφ. 28ο σελ. 196 (§ 138).

[72] **Σταθόπουλο**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου υπό τα άρθρα 1400-1402 περιθ. αριθ. 41˙ **Παπαδημητρίου** Νέον ΟικογΔ σελ. 153˙ **Γαζής** Προβλήματα από το νέο οικογενειακό δίκαιο ΝοΒ 31 § 9 V σελ. 1101˙ **Δεληγιάννης (/Κουτσουράδης)** ανωτ. § 197 σελ. 120-121˙ **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** ανωτ.˙ **Κουμάντος** ΟικογΔ σελ. 203˙ ΕφΑθ 2253/1989 ΕλλΔνη 33,158.

[73] Έτσι το ονομάζει η ΕφΑθ 2253/1989 (ΕλλΔνη 33,158).

εξασφαλιστικά μέτρα της ΑΚ 1402[74] και υπό τις προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής[75].

Υπό τα δεδομένα αυτά, η γνώμη που δέχεται πως χωρούν και ασφαλιστικά μέτρα στην αξίωση εκ της ΑΚ 1402[76], θα εννοεί προφανώς ότι, ως ασφαλιστέο, προβάλλεται το δικαίωμα της εγγραφής υποθήκης, της ενεχυριάσεως ή της εγγυήσεως, δηλ. τα δικαιώματα με τα οποία ουσιοποιείται η αξίωση εκ της ΑΚ 1400. Προκύπτει όμως ότι και με τα ασφαλιστικά αυτά μέτρα δεν θα επιδιώκεται η ασφάλεια των ανωτέρω αξιώσεων εκ της ΑΚ 1402, παρά η εξασφάλιση της βασικής αξιώσεως εκ της ΑΚ 1400[77]. Συνεπώς, η προσωρινή δικαστική προστασία των αξιώσεων εκ της ΑΚ 1402, δεν έχει νόημα[78].

Εξάλλου,

α) δύσκολα μπορεί να νοηθεί ως προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως, ασφαλιστικό μέτρο προς εξασφάλιση δικαιώματος εγγραφής υποθήκης, ενεχυριάσεως ή εγγυήσεως, αν – επιπροσθέτως – ληφθεί υπ' όψιν ότι η κατάρτιση εγγυήσεως, όσο και η συνομολόγηση ενεχύρου, απαιτούν σύναψη σχετικής συμβάσεως (ΑΚ 847,1211). Οπότε, αντικείμενο της σχετικής αγωγής, θα είναι η καταδίκη του υποχρέου συζύγου σε δήλωση της οικείας βουλήσεώς του (ΚΠολΔ 949) και, αντιστοίχως, το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο, θα έπρεπε να είναι η προσωρινή καταδίκη του καθ' ου σε δήλωση της βουλήσεώς του, ως προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως (ΚΠολΔ 731,732). Όμως, η ανάγκη τελεσιδικίας της αποφάσεως περί καταδίκης σε δήλωση της βουλήσεως, αποκλείει εξ ορισμού τη δυνατότητα να διαταχθεί η καταδίκη αυτή με ασφαλιστικό μέτρο[79]. Περαιτέρω,

---

[74] Υποθήκη, ενέχυρο, εγγύηση (**Σταθόπουλος** στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου υπό τα άρθρα 1400-1402 περιθ. αριθ. 45˙ **Δεληγιάννης (/Κουτσουράδης)** ανωτ. § 197 σελ. 120-121˙ **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** ανωτ.˙ **Γαζής** Προβλήματα από το νέο οικογενειακό δίκαιο, ΝοΒ 31 § 9 V σελ. 1101˙ **Σταθέας** ανωτ. § 140 σελ. 197˙ **Σπυριδάκης**, ΟικογΔ (έκδ. 1983) σελ. 126.

[75] **Γαζής** Προβλήματα από το νέο οικογενειακό δίκαιο ΝοΒ 31 § 9 V σελ. 1101.

[76] **Σταθόπουλος** στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου υπό τα άρθρα 1400 - 1402 περιθ. αριθ. 45˙ **Παπαδημητρίου** ανωτ. σελ. 153˙ **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** ανωτ. και υποσημ. αριθ. 32˙ **Σταθέας** ανωτ. § 140 σελ. 197˙ **Αντωνοπούλου** Ο θεσμός της «συμμετοχής στα αποκτήματα» στο σχέσεις των συζύγων από το γάμο ΝοΒ 31 σελ. 1518˙ ΜΠρΚορ 719/1995 ΕλλΔνη 37,451˙ ΜΠρΘεσ 8788/1992 Αρμ 1994,325˙ ΜΠρΑθ 8690/1991 ΑρχΝ 43,363.

[77] Οι αποφάσεις (ΜΠρΚορ 719/1995, ΜΠρΑθ 8690/1991 και ΜΠρΘεσ 8788/1992, ανωτ.), που εμφανίζονται, εκ προοιμίου, να δέχονται τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου και επί των αξιώσεων εκ της ΑΚ 1402, καταλήγουν ωστόσο - προφανώς αντιφατικά - να παρέχουν προσωρινή δικαστική προστασία της βασικής αξίωσης εκ της ΑΚ 1400, χωρίς καν να προβάλλεται η αξίωση αυτή, ως προστατευτέα και, επομένως, χωρίς ν' αποτελεί καν αντικείμενο της δίκης **(!).**

[78] **Γεωργίου** Η αξίωση των ΑΚ 1400-1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία της (στο βιβλίο μου «Ασφαλιστικά μέτρα» (έκδ. 1995) § 4 σελ. 465.

[79] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 692 § 5.5 σελ. 150, υπό το άρθρο 731 § 4.2 σελ. 777-778 και υπό το άρθρο 732 § 3.9 σελ. 807˙ **Ο ίδιος** Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας (1980) σελ. 69. **Σταματόπουλος** Σχόλιο Δ. 15 σελ. 502 (§ 2.2.1.)˙ **Νίκας** Υπάρχει δυνατότητα έμμεσου εκβιασμού του οφειλέτη να προβεί σε δήλωση της βούλησής του με ασφαλιστικά μέτρα **;** Αρμ ΛΕ σελ. 1064 επ.˙ **Ηλιακόπουλος** Σχόλιο Δ. 14 σελ. 56˙ **Ποδηματά** Η καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως κατά το άρθρο 949 ΚΠολΔ (έκδ. 1989) § 5 V σελ. 224 επ.˙ **Γεωργίου** Η αξίωση των ΑΚ 1400-1402 και η προσωρινή δικαστική

β) η λήψη άλλων ασφαλιστικών μέτρων (λ.χ. δικαστικής μεσεγγυήσεως, προσωρινής δικαστικής απαγορεύσεως προς διάθεση του αποκτήματος[80]) ασφαλίζει το δικαίωμα εκ της ΑΚ 1400 κι όχι την εξασφαλιστική αξίωση εκ της ΑΚ 1402[81]. Καταδεικνύεται, συνακολούθως, ότι δεν παρέχεται έννομη δυνατότητα ν' ασφαλισθεί προσωρινώς η τελευταία αυτή αξίωση, ως μη αυθύπαρκτη, παρά εξασφαλιστική άλλης[82].

Δ. Επίμετρο : Ανάγκη απεγκλωβισμού των ασφαλιστικών μέτρων από την ασφαλιστέα αξίωση ;

Εξετέθησαν ανωτέρω οι διιστάμενες απόψεις, επί του προβλήματος του εάν επιτρέπεται ή όχι να ασφαλισθεί προσωρινώς (κατά τις διατάξεις των άρθρων 682 επ. ΚΠολΔ) η απαίτηση του συζύγου εκ της ΑΚ 1400 § 1 εδάφ. α΄ πριν να συντελεσθούν οι προϋποθέσεις που προβλέπει η διάταξη αυτή, δηλαδή πριν να ολοκληρωθεί η υπόσταση της ανωτέρω απαιτήσεως.

Η διάσταση αυτή των απόψεων προκλήθηκε ακριβώς επειδή, κατά την κρατούσα άποψη, για να χορηγηθεί ασφαλιστικό μέτρο, απαιτείται η ασφαλιστέα αξίωση να είναι υποστατή, δηλαδή νόμω βάσιμη, υπό την έννοια ότι ενόσω η αξίωση είναι ανολοκλήρωτη, ατελής, προσωρινή δικαστική προστασία της είναι νόμω ανεπίτρεπτη˙ με αποτέλεσμα, αφενός να μην ασφαλίζεται προσωρινώς κάποια αξίωση ενόσω αυτή είναι ατελής (μολονότι κινδυνεύει να μην ικανοποιηθεί) και ταυτοχρόνως δεν τίκτεται υπέρ του δικαιούχου δικαίωμα προσδοκίας κι αφετέρου η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων να τυγχάνει εκ των πραγμάτων πρόδρομος της σύστοιχης οριστικής αποφάσεως.

προστασία της σε : *Γεωργίου*, «*Ασφαλιστικά μέτρα*» (έκδ. 1995) § 2.4.1 σελ. 461 και στην ΕλλΔνη 33/1992, § 2.4.1 σελ. 1397 επ.

Από τη συναφή νομολογία, βλ. τις: ΠΠρΚαρδ 395/1987, αδημ. ΜΠρΑθ 14045/1989 Δ. 21,147 και Δ. 21,229˙ ΜΠρΛαρ 587/1979 ΕλλΔνη 20,807 και ΕΕμπΔ ΛΑ,619˙ ΜΠρΝαυπλ 264/1982 ΔΕΝ 38,850 και ΕΕργΔ 41,606˙ ΜΠρΑθ 2768/1982 ΕλλΔνη 23,158.

[80] **Βλ. Μπέη** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 732 § 3.9 σελ. 807 και υπό το άρθρο 725 § 3.2 υπό (γ) σελ. 600˙ **Ποδηματά**, Η καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως κατά το άρθρο 949 ΚΠολΔ (1989) § 5 IV 1 σελ. 221-222˙ **Μπρίνια** Αναγκαστική εκτέλεσις (2η έκδοση) § 242 II 1 σελ. 679-680˙ **Γεσίου- Φαλτσή (/Φραγκίστας)** Αναγκαστική εκτέλεση (Ανατύπωση) τ. II (1983) § 51 III 3 σελ.70˙ ΠΠρΧαλκ 6/1981 Αρμ 1982,380˙ ΜΠρΠειρ 1759/1978 NoB 26,770.

[81] Βλ. χαρακτηριστικά την ΜΠρΚορ 719/1995 στην ΕλλΔνη 37 σελ. 451 επ.

[82] **Γεωργίου** Η αξίωση των ΑΚ 1400-1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία της, σε : Γεωργίου, «*Ασφαλιστικά μέτρα*» (έκδ. 1995) § 4.1. σελ. 465˙ *Αντιθέτως (μη ορθώς)* **:** ΜΠρΡόδου 276/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ˙ ΜΠρΡόδου 336/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ˙ ΜΠρΡόδου 4245/2007 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ˙ ΜΠρΘεσ 10759/2007 Αρμ. 2008,1575˙ ΜΠρΚορ 719/1995 ΕλλΔνη 37,451.

Σχετικώς, θα πρέπει να τύχει ιδιαίτερης προσοχής, η γνώμη ότι, προκειμένου να παύσει η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων ν' αποτελεί οδηγό του δικαστηρίου της κύριας δίκης, το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων θα πρέπει *1)* ν' απεγκλωβισθεί από την παραδοχή **:** όπου νόμω και ουσιαστικώς βάσιμο ασφαλιστέο δικαίωμα, εκεί και προσωρινή δικαστική προστασία, ν' αποπροσανατολισθεί δηλαδή από το ουσιαστικό δίκαιο, στο οποίο στηρίζεται το ασφαλιστέο δικαίωμα, έτσι ώστε να μην απαιτείται –για τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου– η προηγούμενη διαβεβαίωση του δικαστηρίου, ότι πιθανολογείται η ουσιαστική βασιμότητα του εν λόγω δικαιώματος και *2)* το δικαστήριο να λάβει, ως γνώμονα, για την ευδοκίμηση ή μη της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, τη στάθμιση των αντιτιθεμένων συμφερόντων, του αιτούντος αφενός και του καθ'ου, αφετέρου, υπό την έννοια ότι για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας πρέπει : ***α)*** να διαπιστώσει το δυσμενές επακόλουθο που θα προκύψει εάν ο αιτών χάσει τη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων, ευδοκιμήσει όμως η κύρια αγωγή του, ***β)*** να διαπιστώσει το δυσμενές αποτέλεσμα που θα επέλθει εάν ο αιτών κερδίσει στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων, ηττηθεί όμως στην αντίστοιχη διαγνωστική δίκη και ***γ)*** να συγκρίνει τα ανωτέρω δυσμενή, προκειμένου να ευρεθεί ποιό είναι το χειρότερο. Κι αν ευρεθεί ότι τα πρώτα είναι χειρότερα από τα δεύτερα, τότε η αίτηση ευδοκιμεί, διαφορετικά απορρίπτεται[83].

Η αποσύνδεση της ασφαλιστέας αξιώσεως από την παραδοχή ή μη της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων ευρίσκει δικαιολογητικό λόγο στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες ζητείται η προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως, μολονότι δεν ισχύει το ασφαλιστέο δικαίωμα. Τότε, υπό το κράτος της γνώμης ότι –και στην προσωρινή ρύθμιση– θα πρέπει το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων ν' αναζητεί ασφαλιστέο δικαίωμα[84], η οικεία αίτηση θα πρέπει ν' απορρίπτεται. Η έννομη τάξη όμως δεν πρέπει ν' ανέχεται να υφίσταται επικίνδυνη κατάσταση, χωρίς λήψη του –από τις περιστάσεις αφεύκτως αναγκαίου– ασφαλιστικού (προφυλακτικού) μέτρου, επειδή πιθανόν δεν υπάρχει ακόμη παράνομη προσβολή δικαιώματος, όμωςη προσβολή του δικαιώματος αυτού επίκειται.

---

[83] Βλ. διεξοδικά **Καργάδο** Ασφαλιστικά μέτρα και ουσιαστικόν δίκαιον (έκδ. 1986)˙ **Παναγόπουλο**, Πιθανολογηση του ασφαλιστέου δικαιώματος για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας Δ. 15 σελ. 449 επ.

Από τη νομολογία, βλ. χαρακτηριστικά την ΜΠρΘεσ 25106/1997 ΕΕμπΔ ΜΗ,721.

[84] Βλ. **Μπέη** ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 682 § 8 σελ. 39-43 και υπό το άρθρο 692 § 4.2.1 σελ. 115˙ **Κεραμέα**/**Πολυζωγόπουλο** ανωτ. § 3.3.1 σελ. 258-259.

Από τη συναφή νομολογία, βλ. ενδεικτικώς : ΜΠρΑθ 16255/1989 ΕλλΔνη 31,1546˙ ΜΠρΑθ 10495/1982 Δ. 14,48˙ ΜΠρΑθ 13123/1974 ΝοΒ 25,681˙ ΜΠρΘεσ 1762/1980 Αρμ ΛΣΤ,1000.

Εκτενή παράθεση της συναφούς νομολογίας, βλ. σε : **Γεωργίου** «*Ασφαλιστικά μέτρα*» (έκδ. 1995) περιθ. αριθ. 601 επ. στο λήμμα «*Ασφαλιστέα αξίωση*».

Τίτλος Τρίτος

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΞΙΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΙΣΧΥ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΚΤΗΜΟΣΥΝΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βογιατζή, Ο θεσμός της κοινοκτημοσύνης και η ρύθμιση του νέου οικογενειακού δικαίου (ΔκΠ 1983, σελ. 195 επ.). **Γεωργιάδης Απ**., Οικογενειακό δίκαιο (Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.2014). **Λέκκας**, σε Απ. Γεωργιάδη ΣΕΑΚ, τ. ΙΙ (Έκδοση Δίκαιο και Οικονομία, Π.Ν.Σάκκουλας, 2013), υπό άρθρα 1403-1404, σελ. 672 επ. **Μακρής**, Η κοινοκτημοσύνη τν συζύγων (ΑρχΝομ 1983, σελ. 345 επ.). **Παρασκευόπουλος**, Αι περιουσιακαί σχέσεις των συζύγων κατά το εσωτερικόν δίκαιον και το ιδιωτικόν διεθνές δίκαιον μετά τον ν. 1329/1983 (1984). **Παπαχρίστου**, στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, τ. VII (Εκδοτικός Οίκος Αφοι Π. Σάκκουλα, 1991) υπό τα άρθρα 1403-1404, σελ. 313 επ. **Σκουλούδης**, Συζυγικαί σχέσεις και οικονομικαί συνέπειαι (1984). **Σταθόπουλος**, Περιουσιακή αυτοτέλεια ή κοινοκτημοσύνη στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων (ΝοΒ 1980, σελ. 1873 επ.).**Ψυχομάνης**, Περιουσιακή αυτοτέλεια των συζύγων και σύστημα κοινοκτημοσύνης με τον ν. 1329/1983 (ΝοΒ 1983, σελ. 951 επ.).

Διάγραμμα ύλης

I. Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

II. ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΞΙΩΣΕΩΝ

1.Κατά την ισχύ του συστήματος της κοινοκτημοσύνης

2. Η αξίωση καθενός από τους συζύγους προς δικαστική λύση της κοινοκτημοσύνης

3. Μετά από τη λήξη του συστήματος της κοινοκτημοσύνης

****

I. Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Κατά την ΑΚ 1403 εδάφ. α΄, οι σύζυγοι δικαιούνται, πριν από τον γάμο ή και κατά τη διάρκειά του, να επιλέγουν συμβατικώς, για τη ρύθμιση των συνεπειών του γάμου στην περιουσιακή κατάστασή τους, σύστημα κοινωνίας κατ' ίσα μέρη σε περιουσιακά στοιχεία τους, χωρίς όμως καθένας από αυτούς να δικαιούται να διαθέσει το εν λόγω ιδανικό μερίδιό του. Το καθεστώς αυτό στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων καλείται *σύστημα κοινοκτημοσύνης*. Εξ άλλου, οι λεπτομέρειες του συστήματος αυτού (και ιδίως τα σχετικά με την έκτασή της κοινοκτημοσύνης, τη διοίκηση των στοιχείων της κοινής περιουσίας, καθώς και την εκκαθάριση των τυχόν αμοιβαίων αποκαταστατικών αξιώσεων και τη διανομή των κοινών πραγμάτων μετά τη λήξη της κοινοκτημοσύνης) καθορίζονται στη σχετική (συμβολαιογραφικώς συναπτόμενη – ΑΚ 1403 εδάφ.

β΄) σύμβαση, με βάση την αρχή της ισότητας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων (ΑΚ 1404 εδάφ. α΄). Οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο που αποκτά ο κάθε σύζυγος κατά τη διάρκεια ισχύος του συστήματος κοινοκτημοσύνης, με διάθεση στοιχείων της ατομικής περιουσίας του, περιέρχεται σε αυτήν (ΑΚ 1406 εδάφ. α΄).

Η κοινή συζυγική περουσία που δημιουργείται με βάση το σύστημα της συζυγικής κοινοκτημοσύνης, είναι υπέγγυα, *α)* για κάθε υποχρέωση που αναλαμβάνει οποιοσδήποτε σύζυγος εντός των ορίων της εξουσίας του για τη διαχείριση της περιουσίας αυτής, *β)* για κάθε υποχρέωση που αναλαμβάνει κάθε σύζυγος για τις ανάγκες της οικογένειας και *γ)* για κάθε υποχρέωση που αναλαμβάνουν αμφότεροι οι σύζυγοι (ΑΚ 1408). Η κοινή περιουσία είναι επί πλέον υπέγγυα, μέχρι το μισό της αξίας της και απέναντι στους ατομικούς δανειστές κάθε συζύγου, εφόσον δεν είναι δυνατή η ικανοποίησή τους από την ατομική περιουσία του, *α)* για υποχρεώσεις που αυτός ανέλαβε μόνος του για τη διαχείριση της κοινής περιουσίας πέρα από τα όρια της διαχειριστικής εξουσίας του και *β)* για ατομικά χρέη του, οποτεδήποτε και εάν γεννήθηκαν (ΑΚ 1409).

Η κοινοκτημοσύνη λήγει : *α)* αυτοδικαίως με τη λύση ή την ακύρωση του γάμου, όταν ο ένας από τους συζύγους κηρυχθεί σε αφάνεια ή σε πτώχευση και η σχετική απόφαση καταστεί τελεσίδικη (ΑΚ 1411 εδάφ. α΄), *β)* όταν υφίσταται περί της λήξης της συμφωνία των συζύγων, συμβολαιογραφικώς καταρτιζόμενη (ΑΚ 1412) και *γ)* με δικαστική απόφαση, κατόπιν σχετικής αιτήσεως καθενός από τους συζύγους (ΑΚ 1413 εδάφ. α΄). Με την πρόωρη λήξη της κοινοκτημοσύνης, οι σύζυγοι επανέρχονται, από την άποψη της περιουσιακής καταστάσεώς τους, στο σύστημα που προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 1397 και 1400 έως και 1402˙ στην περίπτωση αυτή, καθώς και όταν η λήξη επέρχεται λόγω λύσης ή ακυρώσεως του γάμου, έχουν εφαρμογή – εάν δεν υπάρχει διαφορετική συμφωνία των συζύγων – οι διατάξεις των ΑΚ 795 επ., καθώς και οι διατάξεις του ΚΠολΔ για τη διανομή κοινών πραγμάτων (άρθρα 478 επ.) (ΑΚ 1415).

ΙΙ. ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΞΙΩΣΕΩΝ

1.Κατά την ισχύ του συστήματος της κοινοκτημοσύνης

Το επιτρεπτό της προσωρινής δικαστικής προστασίας, καθώς και το είδος του προσήκοντος ασφαλιστικού μέτρου, για προσωρινή εξασφάλιση των αξιώσεων τρίτων κατά καθενός συζύγου ή αμφοτέρων, εξαρτάται από το είδος της αξιώσεως αυτής :

α) εάν είναι χρηματική, τότε προσήκοντα ασφαλιστικά μέτρα θα είναι η εγγυοδοσία, η προσημείωση υποθήκης και η συντηρητική κατάσχεση΄ με τα

μέτρα αυτά δεν επέρχεται απαγορευμένη ικανοποίηση της ασφαλιστέας αξιώσεως, διότι δι΄ αυτών απλώς εξασφαλίζεται προσωρινώς η αξίωση αυτή, μέχρις ότου ο δανειστής εξοπλίσει την απαίτησή του αυτή με εκτελεστό τίτλο, (και συγκεκριμένως με τελεσίδικη καταψηφιστική απόφαση – ΚΠολΔ 904 § 2 περίπτ. α΄), στα πλαίσια της οικείας διαγνωστικής δίκης, προκειμένου στη συνέχεια να ικανοποιήσει αναγκαστικώς την αξίωσή του αυτή με τα μέσα της πολιτικής δικονομίας[85],

β) εάν έχει ως αντικείμενο την απόδοση πράγματος, τότε προσήκον ασφαλιστικό μέτρο είναι η δικαστική μεσεγγύησή του΄ και με το μέτρο αυτό δεν προσβάλλεται η οικεία απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4)[86] και

γ) εάν έχει ως αντικείμενο την δήλωση της βουλήσεως για τη μεταβίβαση αντικειμένου (ΚΠολΔ 949), νόμιμο ασφαλιστικό μέτρο δεν επιτρέπεται να είναι η προσωρινή καταδίκη του καθ' ου σε δήλωση της βουλήσεώς του, για τους εξής λόγους **:** Για να παραγάγει τ' αποτελέσματά της η αγωγή εκ της ΚΠολΔ 949, θα πρέπει η αντίστοιχη καταψηφιστική[87] απόφαση να τελεσιδικήσει. Ακριβώς όμως η ανάγκη τελεσιδικίας της απόφασης αυτής, αποκλείει εξ ορισμού τη δυνατότητα να πραγματοποιηθεί η καταδίκη αυτή με προσωρινή ρύθμιση (: με ασφαλιστικό μέτρο), διότι, η επιδιωκόμενη δήλωση δεν υποκαθίσταται από μία, οποιαδήποτε, απόφαση, παρά αποκλειστικά από τελεσίδικη απόφαση, η οποία έχει εξ ορισμού διαρκή δεσμευτικότητα. Επομένως, κατά τη λογική του δικαίου, η δήλωση της βουλήσεως του εναγομένου δεν μπορεί να υποκατασταθεί από απόφαση που διατάζει τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου, διότι αυτή έχει εξ ορισμού προσωρινή ισχύ[88]. Πρόκειται στην ουσία, γι' απαγορευμένη

---

[85] Βλ. **Μπέη** Η σύγχρονη προβληματική της προσωρινής δικαστικής προστασίας Δ. 2003 § 2 (α/1) σελ. 739.

[86] **Μπέης** αμέσως ανωτέρω.

[87] **Μπρίνιας** Αναγκαστική εκτέλεσις² § 239 σελ. 663-664˙ **Μητσόπουλος** Η φύσις της εις την δήλωσιν βουλήσεως καταδικαζούσης αποφάσεως ΝοΒ 17 σελ. 624˙ **Σινανιώτης**, Καταδίκη εις δήλωσιν ΕΕΝ 29 σελ. 633 επ.˙ **Μπέης** Μέσα εκτελέσεως της καταδικαζούσης εις δήλωσιν αποφάσεως ΝοΒ 17 σελ. 624˙ **Ο ίδιος** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 731 § 4.2 σελ. 776˙ **Μαριδάκης** Η εκτέλεσις αλλοδαπών αποφάσεων² σελ. 100˙ **Κρητικός** Το προσύμφωνον (1η έκδ.) § 21 ΙΙΙ 2 σελ. 365˙ **Φραγκίστας/Φαλτσή** Αναγκαστική εκτέλεση τ. ΙΙ (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 1983) § 51 ΙΙΙ 1 σελ. 63˙ ΕφΑθ 5856/1979 ΝοΒ 27,1461˙ ΕφΘεσ 141/1974 Αρμ. ΚΘ,886˙ ΕφΘρ 76/1974 ΑρχΝ 26,295.

[88] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 692 § 5.5 σελ. 150 υπό το άρθρο 731 § 4.2 σελ. 777-778 και υπό το άρθρο 732 § 3.9 σελ. 807˙ **Ο ίδιος** Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας (έκδ. 1980) σελ. 69˙ **Σταματόπουλος** Σχόλιο Δ. 15 σελ. 502 (§ 2.2.1.)˙ **Νίκας** Υπάρχει δυνατότητα έμμεσου εκβιασμού του οφειλέτη να προβεί σε δήλωση της βούλησης με ασφαλιστικά μέτρα ; (Αρμ ΛΕ σελ. 1064 επ.)˙ **Ηλιακόπουλος** Σχόλιο Δ. 14, 56.

Από τη σχετική νομολογία, βλ. ΠΠρΚαρδ 395/1987 αδημ.˙ ΜΠρΧαλκίδας 272/1991 αδημ.˙ ΜΠρΑθ 15045/1989 Δ. 21,147 και 229˙ ΜΠρΑθ 16258/1988 αδημ. ΜΠρΑθ 2768/1982 ΕλλΔνη 23/158˙ ΜΠρΝαυπλ 264/1982 ΔΕΝ 38,850 και ΕΕργΔ 41,606˙ ΜΠρΛαρ 587/1979 ΕλλΔνη 20,807 και ΕΕμπΔ ΛΑ,619.

ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος[89]. Συνεπώς, η προσωρινή καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως είναι κατ' αρχήν ανεπίτρεπτη[90].

Όμως, κατ' εξαίρεση, το τελευταίο τούτο δεν εμποδίζει να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα, προκειμένου να προστατευθεί προσωρινώς η ασφαλιστέα αξίωση του δανειστή. Στην προκειμένη περίπτωση, προσήκον ασφαλιστικό μέτρο είναι η προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως (ΚΠολΔ 731) και συγκεκριμένως η προσωρινή απαγόρευση διαθέσεως σε τρίτον του αντικειμένου αυτού, καθώς και η δικαστική μεσεγγύησή του· και με τα μέτρα αυτά δεν προσβάλλεται η οικεία απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4) διότι εκ της φύσεώς τους δεν άγουν σε απαγορευμένη ικανοποίηση της ως άνω ασφαλιστέας αξιώσεως, παρά αποκλειστικώς στη διασφάλιση της μελλοντικής αναγκαστικής εκτελέσεως, μετά από την έκδοση τελεσίδικης καταψηφιστικής αποφάσεως, στα πλαίσια της παροχής οριστικής δικαστικής προστασίας, διά μέσου της κύριας (της διαγνωστικής) δίκης[91] και

(δ) Εάν αντικείμενο της συμβατικής παροχής είναι η προσφορά υπηρεσιών του οφειλέτη στον δανειστή, διακριτέον :

(*δ.1.*) εάν η παροχή των υπηρεσιών αυτών είναι στιγμιαία ή διαρκής και μπορεί να εκπληρωθεί μόνον από τον οφειλέτη, τότε - εφ' όσον ο δανειστής επιμένει στην εκπλήρωση της παροχής από τον οφειλέτη, (μολονότι αυτός αρνείται να την εκπληρώσει)[92] – δεν του δίδεται δυνατότητα να εκτελέσει την απόφαση επί της οικείας κύριας αγωγής του με βίαιο εξαναγκασμό (manu militari) του οφειλέτη να του παράσχει την αναληφθείσα υπηρεσία του, αφού θα επρόκειτο για προσβολή της προσωπικότητας του οφειλέτη, ως συνταγματικώς προστατευόμενης οντότητας (Σ. 5 § 1)· επιτρέπεται μόνον αναπληρωματική εκτέλεση της αποφάσεως, δηλαδή έμμεσος εξαναγκασμός του οφειλέτη να εκτελέσει το συμβατικώς αναληφθέν έργο (ΚΠολΔ 946 § 1), ο οποίος

---

[89] **Ηλιακόπουλος** Σχόλιο Δ. 14 σελ. 56· **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 692 § 5.5 σελ. 151 και υπό το άρθρο 731 § 4.2 σελ. 776 επ.· **Πίψου** Η καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως κατά το άρθρο 949 ΚΠολΔ (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 1989) § 5 V σελ. 224 επ.

[90] Επισημαίνεται ότι, κατά την κρατούσα στην νομολογία άποψη, η δυνατότητα τινός να επιλέξει εάν θα δηλώσει ή όχι τη βούλησή του, (ειδικώς προς κατάρτιση δικαιοπραξίας), δεν συνιστά δικαίωμά του, (ώστε η συμπεριφορά του αυτή να είναι ελεγκτέα ακυρωτικώς, δυνάμει της ΑΚ 281), παρά αποτελεί έκφανση της προσωπικότητάς του και, συνεπώς, ακόμα και εάν αυτός αρνείται καταχρηστικώς να στέρξει στην κατάρτιση της δικαιοπραξίας, η άρνησή του αυτή είναι δικαστικώς ανέλεγκτη (ΟλομΑΠ 33/1987 ΕλλΔνη 29,98 και ΝοΒ 36,324· ΑΠ 895/1986 ΝοΒ 36,334· ΑΠ 404/1987 ΝοΒ 36,907· ΑΠ 788/1986 ΝοΒ 36,329· ΑΠ 1861/1988 ΕλλΔνη 31,761.

Αντιθέτως (: ότι η άσκηση της φυσικής ελευθερίας του ατόμου να συνάπτει ή να αποκρούει προτεινόμενες συμβάσεις υπόκειται στους περιορισμούς των άρθρων 281 του ΑΚ και 25 § 3 του Συντάγματος) ΑΠ 1969/1990 ΕλλΔνη 1991,1499· ΑΠ 717/1985 ΝοΒ 1986,560· ΕφΑθ 986/2005 ΔΕΕ 2005,701· ΕφΑθ 8489/1990 ΕλλΔνη 1990,1539· **Γεωργιάδης Απ**. ΓενΑ (4η έκδ. 2012) σελ. 308· **Ο ίδιος**, Γνμδ ΕλλΔνη 28 σελ. 965· **Κορνηλάκης** ΕιδΕνοχΔικ τ. Ι (2η έκδ. 2012) σελ. 488 αμφότεροι με π.π.

[91] **Μπέης** Η σύγχρονη προβληματική της προσωρινής δικαστικής προστασίας Δ. 2003 § 2 (α/1) σελ. 739.

[92] Βλ. την ΑΚ 317.

εξαναγκασμός – σημειωτέον - δεν επιτρέπεται παντάπασιν, όταν το αναληφθέν έργο προϋποθέτει ιδιαίτερες προσωπικές ικανότητες του υποχρέου, (τεχνικές, καλλιτεχνικές, επιστημονικές) και η άρνησή του να προσφέρει το έργο που ανέλαβε δεν οφείλεται σε δυστροπία του (ΚΠολΔ 946 § 2). Στην περίπτωση αυτή, κατά τη γνώμη μου, δεν παρέχεται στον δανειστή ούτε και ασφαλιστικό μέτρο, (ειδικότερα, προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως), προκειμένου να προστατευθεί προσωρινώς η αξίωσή του προς παροχή των υπηρεσιών[93].

Κατά τις απόψεις μου, ο δανειστής, για τη λυσιτελή υπεράπιση των δικαίων του, θα πρέπει να ζητήσει δευτερογενώς αποζημίωση (εκ της καθυστερήσεως ή ένεκα μη εκτελέσεως της συμβάσεως) από τον οφειλέτη, λόγω της υπερημερίας του τελευταίου, προς αποκατάσταση της (θετικής και αποθετικής) ζημίας που τυχόν υπέστη από την αδικαιολόγητη άρνηση του αντισυμβληθέντος να συμμορφωθεί εκουσίως στις συμβατικές υποχρεώσεις του (ΚΠολΔ 948, σε συνδ. με ΑΚ 343 § 1, 345 εδάφ. β΄, 383, 247, 248)[94]. Οπότε, η πρωτογενής (προς παροχή της υπηρεσίας), αξίωση του δανειστή μεταβάλλεται (δευτερογενώς) σε αξίωση προς αποζημίωση, δηλαδή σε χρηματική ενοχή, η οποία προστατεύεται προσωρινώς με τα προσήκοντα ασφαλιστικά μέτρα της προσημειώσεως υποθήκης, συντηρητικής κατασχέσεως και εγγυοδοσίας, διά των οποίων δεν επέρχεται εξ ορισμού ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος. Τα ασφαλιστικά αυτά μέτρα δεν άγουν εκ της φύσεώς τους σε απαγορευμένη ικανοποίηση της ως άνω ασφαλιστέας αξιώσεως, παρά αποκλειστικώς στη διασφάλιση της μελλοντικής αναγκαστικής εκτελέσεως, μετά από την έκδοση τελεσίδικης καταψηφιστικής αποφάσεως, στα πλαίσια της παροχής οριστικής δικαστικής προστασίας, διά μέσου της κύριας (της διαγνωστικής) δίκης[95].

(δ.2.) εάν η παροχή των υπηρεσιών αυτών είναι στιγμιαία ή διαρκής και μπορεί να εκπληρωθεί (εκτός από τον οφειλέτη) και από τρίτον, τότε κατά του οφειλέτη χωρεί μόνον αναπληρωματική εκτέλεση (ΚΠολΔ 945 § 1)[96] : ο δανειστής δικαιούται να συνάψει με τρίτον σύμβαση εις βάρος του οφειλέτη ή να προχωρήσει σε επιχείρηση της υπηρεσίας αυτής με δικές του δαπάνες, τις οποίες στη συνέχεια θα απαιτήσει από τον οφειλέτη, χωρίς να απαιτείται προς τούτο άδεια δικαστηρίου. Η είσπραξη της δαπάνης αυτής του επισπεύδοντος θα συντελεσθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΠολΔ για την είσπραξη χρηματικών απαιτήσεων (ΚΠολΔ 951, 953 επ.), αφού όμως προηγουμένως αποκτήσει αυτός εκτελεστό τίτλο (δικαστική απόφαση), με την οποία θα του

---

[93] Βλ. **Μπέη** ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 731 § 3.31 σελ. 762-763.

[94] **Μπέης** Η σύγχρονη προσβληματική της προσωρινής δικαστικής προστασίας, Δ. 2003 § 2 (α/2) σελ. 740-741.

[95] **Μπέης** αμέσως ανωτ. § 2 (α/1) σελ. 739.

[96] **Φραγκίστας/Φαλτσή** Αναγκαστική εκτέλεση τ. ΙΙ (Ανατύπωση 1983) § 50 ΙΙ 2 σελ. 50.

επιδικάζονται οι δαπάνες που υπέστη, θα περιλαμβάνεται δηλαδή στην απόφαση αυτή εκκαθαρισμένη απαίτησή του κατά του οφειλέτη[97].

Στην περίπτωση, επομένως, αυτή, η αρχική αξίωση του δανειστή μεταβάλλεται εκ του νόμου, σε χρηματική και άρα, ως προς την προσωρινή δικαστική προστασία της δευτερογενούς αυτής αξιώσεως, ισχύουν ενταύθα απαραλλάκτως τα αμέσως ανωτέρω εκτεθέντα, τόσο ως προς τα προσήκοντα ασφαλιστικά μέτρα, όσο και ως προς το ότι με αυτά δεν πλήττεται η απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4.

2. Η αξίωση καθενός από τους συζύγους προς δικαστική λύση της κοινοκτημοσύνης

Η δικαστική λήξη της κοινοκτημοσύνης επέρχεται με την άσκηση της οικείας (εκ της ΑΚ 1413) αξιώσεως του συζύγου και την έκδοση της επ΄ αυτής διαπλαστικής αποφάσεως[98], εφ' όσον συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις : *α)* έχει επέλθει διακοπή της εγγάμου συμβιώσεως των συζύγων, τουλάχιστον ετήσιας διάρκειας, η οποία διακοπή συνεχίζεται και κατά τον χρόνο ασκήσεως (συζητήσεως) της αγωγής, *β)* συντελείται κακή διαχείριση της ατομικής περιουσίας του άλλου (του εναγομένου) συζύγου ή κακή διαχείριση από αυτόν της κοινής περιουσίας και τα γεγονότα αυτά θέτουν σε κίνδυνο τα έννομα συμφέροντα του ενάγοντος συζύγου και *γ)* ο άλλος σύζυγος (ο εναγόμενος) αθετεί εξ οιουδήποτε λόγου την υποχρέωσή του να συνεισφέρει για την αντιμετώπιση των οικογειακών αναγκών.

Αντιστοίχως, η αξίωση του συζύγου προς δικαστική λύση της κοινοκτημοσύνης προστατεύεται και προσωρινώς, με τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου, εφ' όσον βεβαίως το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων δεχθεί ως αποδεικνυόμενο κατά πιθανολόγηση ότι συντρέχουν, αφενός οι διαληφθείσες δικαιογόνες προϋποθέσεις και αφετέρου επείγουσα περίπτωση. Στην περίπτωση αυτή, προσήκον ασφαλιστικό μέτρο δεν επιτρέπεται να είναι η προσωρινή λύση της σχέσης κοινοκτημοσύνης, για τους ακόλουθους λόγους : Λέχθηκε ανωτέρω, ότι η μνησθείσα αξίωση του συζύγου έχει διαπλαστικό χαρακτήρα. Η προσωρινή διάπλαση δεν μπορεί να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο, επειδή συνιστά απαγορευμένη ικανοποίηση του ασφαλιστέου

---

[97] **Φραγκίστας/Φαλτσή** ανωτ. σελ. 51-52.

[98] **Παπαχρίστου** στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου τ. VII (1991) υπό το άρθρο 1413 περιθ. αριθ. 13 σελ. 336.

διαπλαστικού δικαιώματος[99]. Όμως, τούτο δεν σημαίνει και ότι ο δικαιούχος του δικαιώματος αυτού στερείται προσωρινής δικαστικής προστασίας. Αρκεί, με την προστασία αυτή να μην συντελείται η διάπλαση[100]. Επομένως, εν προκειμένω, συννόμως λαμβάνεται το ασφαλιστικό μέτρο της προσωρινής ρυθμίσεως της καταστάσεως (ΚΠολΔ 731) και, ειδικότερα, η προσωρινή απαγόρευση στον καθ' ου σύζυγο να επιχειρεί διαχειριστικές πράξεις που να αφορούν τα κοινά συζυγικά περιουσιακά στοιχεία[101].

Με το ασφαλιστικό αυτό μέτρο δεν πλήττεται η απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4, διότι δι΄αυτού απλώς εξασφαλίζεται η ασφαλιστέα αξίωση, μέχρις ότου ο αιτών σύζυγος να εξοπλίσει το κύριο (προς λύση της κοινωνίας λόγω της κοινοκτημοσύνης διαπλαστικό) δικαίωμά του με τελεσίδικη διαπλαστική απόφαση στα πλαίσια της οικείας διαγνωστικής δίκης[102], εν όψει του ότι οι αποφάσεις αυτές παράγουν την έννομη συνέπειά τους, (: τη διαπλαστική ενέργειά τους) όχι με συνδρομή πολιτειακών οργάνων, (όπως οι κοινοί εκτελεστοί τίτλοι), παρά ipso iure (: αυτοδικαίως)[103].

Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο, διατάσσοντας το μνησθέν ανωτέρω ασφαλιστικό αυτό μέτρο, είναι αναγκαίο – προκειμένου η απόφασή του να μην καταντήσει γράμμα κενό – να απειλήσει κατά του καθ' ου για την περίπτωση που θα παραβεί την υποχρέωσή του αυτή χρηματική ποινή υπέρ του αιτούντος συζύγου, καθώς και προσωπική κράτησή του (ΚΠολΔ 947 § 1 εδάφ. α΄[104]), προσέτι δε και προς τον σκοπό να μη διαιωνίζεται η «*πρόδρομος* –

---

[99] **Μπέης** Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον Κώδικα Πολ. Δικ. σε : «*Η δραστικότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας*» (Εκδόσεις Δίκαιο και Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλας 1995) § 5.2.1 σελ. 163 επ.˙ **Ο ίδιος** Γνμδ Δ. 14 σελ. 66 επ.˙ **Ο ίδιος** Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας (1980) § 14.2 σελ. 121˙ ΜΠρΑθ 16413/1982 Ελλ-Δνη 23,722˙ ΜΠρΠειρ 479/1982 ΝΔικ 28,303˙ ΜΠρΑθ 15647/1982 Δ. 15,145 με σημ˙. ΜΠρΝαυπλ 264/1982 ΔΕΝ 38,850 και ΕΕργΔ 41,606˙ ΜΠρΑθ 5611/1981 Δ. 12335 με σημ. *Μπέη* και ΝοΒ 29,734˙ ΜΠρΑθ 2787/1974 Δ. 6,296˙ ΜΠρΒερ 78/1974 ΑρχΝ ΚΕ,449˙ ΜΠρΑθ 2772/71 Δ. 2,782 με σημ.

[100] **Μπέης** Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον ΚΠολΔ ανωτ. § 5.2.2 σελ. 164˙ **Ο ίδιος** Γνμδ Δ. 14, 66 επ.

[101] Βλ. **Μπέη** (ΕρμΚΠολΔ υπό το άρθρο 732 § 3.26 σελ. 819) ο οποίος υπάγει την περίπτωση στην ΚΠολΔ 732.

[102] **Μπέης** Η σύγχρονη προσβληματική της προσωρινής δικαστικής προστασίας Δ. 2003 § 2 (α/1) σελ. 739.

[103] **Μαριδάκις** Εκτέλεσις αλλοδαπών αποφάσεων³ § 6 Ι σελ. 89˙ **Ευρυγένης** Ζητήματα εκ της εκτελέσεως και αναγνωρίσεως αλλοδαπών αποφάσεων Επιστημονική επετηρίδα ΝΟΕ τ. Ζ΄ (Μνημόσυνο Γ. Σιμωνέτου) σελ. 330˙ **Κρίσπη-Νικολετοπούλου** Αναγνώρισις δεδικασμένου εξ αποφάσεως αλλοδαπού δικαστηρίου αφορώσης εις την προσωπικήν κατάστασιν ΝοΒ 20 σελ. 4˙ **Φραγκίστας** Πνευματική ακύρωσις και λύσις του γάμου Δ. 5 σελ. 446˙ **Καλαβρός** Οι ενέργειες των διαπλαστικών αποφάσεων ΕλλΔνη 28 σελ. 1186 επ.˙ **Ο ίδιος** Τα υποκειμενικά όρια των διαπλαστικών αποφάσεων και των παρεπομένων συνεπειών των διαπλαστικών αποφάσεων Δ. 14 σελ. 351 επ.˙ **Ο ίδιος** Τριτανακοπή και διαπλαστικές αποφάσεις ΕλλΔνη 28 σελ. 1198 επ.˙ ΕφΠατρ 218/1973 ΝοΒ 22,239.

[104] ΜΠρΑθ 9998/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ˙ ΜΠρΧίου 110/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

της κύριας δίκης – *κατάσταση*»[105] που δημιουργείται με την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, να διατάξει τον αιτούντα να εγείρει την αντίστοιχη κύρια αγωγή, (προς λύση της κοινωνίας) εντός προθεσμίας που το δικαστήριο θα ορίσει (ΚΠολΔ 693).

3. Μετά από τη λήξη του συστήματος της κοινοκτημοσύνης

Όταν η λήξη της κοινοκτημοσύνης συμπίπτει με τη λύση ή την ακύρωση του γάμου, δεν τίθεται φυσικά θέμα περιουσιακών σχέσεων των πρώην συζύγων. Αντιθέτως, σε περίπτωση πρόωρης λύσης της κοινοκτημοσύνης, (δηλαδή επί κηρύξεως σε αφάνεια ή πτώχευση, συμβατικής λήξης ή λήξεως με δικαστική αποφαση[106]) ο γάμος εξακολουθεί να υφίσταται και συνεπώς απαιτείται να ρυθμισθεί το ζήτημα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων. Στην περίπτωση αυτή, κατά την ΑΚ 415 οι σύζυγοι επανέρχονται στο σύστημα της περιουσιακής αυτοτέλειας, σε συνδυασμό με την αξίωση για τα αποκτήματα[107].

Με την λήξη της κοινοκτημοσύνης (εάν οι σύζυγοι δεν έχουν επιλέξει διαφορετική ρύθμιση, δυνάμει σχετικού όρου στο συμβόλαιο υπαγωγής των περιουσιακών στοιχείων εκατέρου στο σύστημα της κοινοκτημοσύνης) δεν λύεται και η σχέση της κοινωνίας επί των περιουσιακών στοιχείων που είχε δημιουργηθεί με την περί κοινοκτημοσύνης συμφωνία[108]. Εντεύθεν παρέπεται αναγκαίως ότι κάθε σύζυγος, μετά τη λήξη της κοινοκτημοσύνης, δικαιούται να ζητήσει τη λύση της κοινωνίας (ΑΚ 795 εδάφ. α΄)[109].

Με τη διάταξη του άρθρου 795 εδάφ. α΄ΑΚ ορίζεται ότι κάθε κοινωνός δικαιούται να απαιτήσει οποτεδήποτε τη λύση της κοινωνίας, προκειμένου να επακολουθήσει η διανομή του κοινού αντικειμένου (ΑΚ 798), η οποία (διανομή) είναι και το λογικό επακόλουθο της λύσης της κοινωνίας[110]. Επομένως, καθένας

---

[105] Βλ. **Κεραμέα/Πολυζωγόπουλο** Τα ασφαλιστικά μέτρα στο ελληνικό αστικό δικονομικό δίκαιο σε **:** «*Η δραστικότητα της δικαιοσύνης*» τ. Ι (έκδοση ΙΔΜΕ χ.χ.) σελ. 249˙ **Φαλτσή** Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως Γενικό μέρος (χ.χ.) § 7 IV 2 και 3 σελ. 102-103.

[106] **Παπαχρίστου** στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, τ. VII (1991) υπό τα άρθρα 1411-1413 περιθ. αριθ. 2 σελ. 334.

[107] **Κουμάντος** ΟικογΔ τ. Ι σελ. 242˙ **Παπαχρίστου** ανωτ. υπό το άρθρο 415 περιθ. αριθ. 1 σελ. 339˙ **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** ΟικογΔ τ. Ι σελ. 283˙ **Απ. Γεωργιάδης** ΟικογΔ (Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 214) § 14 περιθ. αριθ. 61 σελ. 243˙ **Φίλιος** ΟικογΔ σελ. 121˙ **Λέκκας**, σε **:** Απ. Γεωργιάδη ΣΕΑΚ τ. ΙΙ (Έκδοση Δίκαιο και Οικονομία Π.Ν.Σάκκουλας 2013) υπό το άρθρο 1415 περιθ. αριθ. 1 σελ. 682.

[108] **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη** ανωτ. σελ. 283˙ **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ. υπό το άρθρο 415 περιθ. αριθ. 62 σελ. 243˙ **Λέκκας** ανωτ. υπό το άρθρο 1415 περιθ. αριθ. 2 σελ. 682˙ **Παπαχρίστου** ανωτ. υπό το άρθρο 415 περιθ. αριθ. 2, 3 σελ. 339˙ **Κουμάντος** ανωτ. σελ. 242.

[109] **Παπαχρίστου** ανωτ. υπό το άρθρο 415 περιθ. αριθ. 2, 3 σελ. 339˙ **Λέκκας** ανωτ. υπό το άρθρο 1415 περιθ. αριθ. 2 σελ. 682.

[110] **Ζέπος** ΕνοχΔ ΕιδΜέρος (1965) Κεφ. στ΄- § 26 III 2 σελ. 673.

από τους κοινωνούς είναι ταυτοχρόνως δανειστής και οφειλέτης ως προς την αξίωση λύσης της κοινωνίας[111].

Εξ άλλου,η διανομή δυνατόν να είναι εκούσια (εξώδικη διανομή, διά καταρτίσεως της σχετικής ενοχικής[112] συμβάσεως μεταξύ όλων των κοινωνών[113]), άλλως θα χωρήσει με δικαστική απόφαση (ΑΚ 799)[114], κατά τη διαδικασία των άρθρων 478 έως και 494 ΚΠολΔ. Το δικαίωμα του κοινωνού προς δικαστική λύση της κοινωνίας είναι διαπλαστικό[115], αφού με την άσκησή του και βεβαίως την επ' αυτής (ευνοϊκή) δικαστική απόφαση, (η οποία έχει αναγκαίως διαπλαστικό χαρακτήρα), διαπλάσσεται μία νέα κατάσταση και συγκεκριμένως επέρχεται η λύση της κοινωνίας[116].

Αντιστοίχως, το δικαίωμα του κοινωνού προς λύση της κοινωνίας προστατεύεται και προσωρινώς. Προσήκον ασφαλιστικό μέτρο είναι η προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως (ΚΠολΔ 731, 732). Όμως, η προσωρινή αυτή ρύθμιση δεν επιτρέπεται να συνίσταται σε προσωρινή λύση της κοινωνίας, ενόψει του διαπλαστικού χαρακτήρα του εν λόγω δικαιώματος[117], επειδή με τον τρόπο αυτόν επέρχεται απαγορευμένη ικανοποίηση του ασφαλιστέου διαπλαστικού δικαιώματος (ΚΠολΔ 692 § 4)[118]. Όμως, τούτο δεν σημαίνει και ότι ο δικαιούχος του δικαιώματος αυτού στερείται προσωρινής δικαστικής προστασίας. Αρκεί, με την προστασία αυτή να μην συντελείται η διάπλαση[119].

Κατά τη γνώμη μας, προσήκον ασφαλιστικό μέτρο στην περίπτωση αυτή θα είναι η προσωρινή απαγόρευση σε καθένα από τους κοινωνούς σε προβαίνει σε οποιεσδήποτε πράξεις, οι οποίες προσήκουν σε καθεστώς λύσης της κοινωνίας (ΚΠολΔ 732). Με το ασφαλιστικό αυτό μέτρο δεν πλήττεται η

---

[111] ΑΠ 76/2004 ΝοΒ 52,1380˙ **Απ. Γεωργιάδης** ΕνοχΔ ΕιδΜέρος τ. ΙΙ (2007) § 35 περιθ. αριθ. 2 σελ. 824.

[112] **Απ. Γεωργιάδης** ανωτ. § 35 περιθ. αριθ. 11 σελ. 828.

[113] **Απ. Γεωργιάδης** ανωτ. § 35 περιθ. αριθ. 8–10 σελ. 827˙ **Zέπος** ανωτ. σελ. 674˙ **Καυκάς** ΕνοχΔ ΕιδΜέρος τ. ΙΙ (1975) υπό το άρθρο 795 σελ. 272.

[114] **Zέπος** ανωτ. σελ. 673-674.

[115] Βλ. *αντιθέτως* **Zέπο** ανωτ. σελ. 672, ο οποίος θεωρεί πως το δικαίωμα είναι ενοχικό.

[116] ΟλομΑΠ 20/1995 ΕλλΔνη 36,1534˙ **Απ. Γεωργιάδης** ανωτ. § 35 περιθ. αριθ. 2 σελ. 824˙ **Σκούρας** στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου υπό το άρθρο 795 περιθ. αριθ. 3˙ **Βαθρακοκοίλης** ΕρμΝομΑΚ Ημιτόμος Γ΄ (2006) υπό το άρθρο 795 § 2 σελ. 270 μ.π.π.

[117] **Μπέης** ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 732 § 3.16 σελ. 813-814.

[118] **Μπέης** Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον Κώδικα ΠολΔικ σε : «*Η δραστικότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας*» (Εκδόσεις Δίκαιο και Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλας 1995) § 5.2.1 σελ. 163 επ.˙ **Ο ίδιος** Γνμδ Δ. 14 σελ. 66 επ.˙ **Ο ίδιος** Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας (1980) § 14.2 σελ. 121˙ ΜΠρΑθ 16413/1982 ΕλλΔνη 23,722˙ ΜΠρΠειρ 479/1982 ΝΔικ 28,303˙ ΜΠρΑθ 15647/1982 Δ. 15,145 με σημ.˙ ΜΠρΝαυπλ 264/1982 ΔΕΝ 38,850 και ΕΕργΔ 41,606˙ ΜΠρΑθ 5611/1981 Δ. 12,335 με σημ. *Μπέη* και ΝοΒ 29,734˙ ΜΠρΑθ 2787/1974 Δ. 6,296˙ ΜΠρΒερ 78/1974 ΑρχΝ ΚΕ,449˙ ΜΠρΑθ 2772/71 Δ. 2,782 με σημ.

[119] **Μπέης** Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον ΚΠολΔ ανωτ. § 5.2.2 σελ. 164˙ **Ο ίδιος** Γνμδ Δ. 14 σελ. 66 επ.

απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4, διότι δι΄αυτού απλώς εξασφαλίζεται η ασφαλιστέα αξίωση, μέχρις ότου ο κοινωνός να εξοπλίσει το κύριο (προς λύση της κοινωνίας διαπλαστικό) δικαίωμά του με τελεσίδικη διαπλαστική απόφαση στα πλαίσια της οικείας διαγνωστικής δίκης, εν όψει του ότι οι αποφάσεις αυτές παράγουν την έννομη συνέπειά τους, (: τη διαπλαστική ενέργειά τους) όχι με συνδρομή πολιτειακών οργάνων, (όπως οι κοινοί εκτελεστοί τίτλοι), παρά ipso iure (: αυτοδικαίως)[120].

Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο, διατάσσοντας το μνησθέν ανωτέρω ασφαλιστικό αυτό μέτρο, είναι αναγκαίο – προκειμένου η απόφασή του να μην καταντήσει γράμμα κενό – να απειλήσει κατά του καθ' ου για την περίπτωση που θα παραβεί την υποχρέωσή του αυτή χρηματική ποινή υπέρ του αιτούντος κοινωνού, καθώς και προσωπική κράτησή του (ΚΠολΔ 947 § 1 εδάφ. α΄[121]), προσέτι δε και προς τον σκοπό να μη διαιωνίζεται η «*πρόδρομος* – της κύριας δίκης – *κατάσταση*»[122] που δημιουργείται με την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, να διατάξει τον αιτούντα να εγείρει την αντίστοιχη κύρια αγωγή, (προς λύση της κοινωνίας) εντός προθεσμίας που το δικαστήριο θα ορίσει (ΚΠολΔ 693).

---

[120] **Μαριδάκις** Εκτέλεσις αλλοδαπών αποφάσεων³ § 6 I σελ. 89˙ **Ευρυγένης** Ζητήματα εκ της εκτελέσεως και αναγνωρίσεως αλλοδαπών αποφάσεων Επιστημονική επετηρίδα ΝΟΕ τ. Ζ΄ (Μνημόσυνο Γ. Σιμωνέτου) σελ. 330˙ **Κρίσπη-Νικολετοπούλου** Αναγνώρισις δεδικασμένου εξ αποφάσεως αλλοδαπού δικαστηρίου αφορώσης εις την προσωπικήν κατάστασιν ΝοΒ 20 σελ. 4˙ **Φραγκίστας** Πνευματική ακύρωσις και λύσις του γάμου Δ. 5 σελ. 446˙ **Καλαβρός** Οι ενέργειες των διαπλαστικών αποφάσεων ΕλλΔνη 28 σελ. 1186 επ.˙ **Ο ίδιος** Τα υποκειμενικά όρια των διαπλαστικών αποφάσεων και των παρεπομένων συνεπειών των διαπλαστικών αποφάσεων Δ. 14 σελ. 351 επ.˙ **Ο ίδιος** Τριτανακοπή και διαπλαστικές αποφάσεις ΕλλΔνη 28 σελ. 1198 επ.˙ ΕφΠατρ 218/1973 ΝοΒ 22,239.

[121] ΜΠρΑθ 9998/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ˙ ΜΠρΧίου 110/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

[122] Βλ. **Κεραμέα/Πολυζωγόπουλο** Τα ασφαλιστικά μέτρα στο ελληνικό αστικό δικονομικό δίκαιο σε : «*Η δραστικότητα της δικαιοσύνης*» τ. I (έκδοση ΙΔΜΕ, χ.χ.) σελ. 249˙ **Φαλτσή** Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως Γενικό μέρος § 7 IV 2 και 3 σελ. 102-103.